Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisorî nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birourî de anunciurî: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*

Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colonă 6 cr. şi 30cr. timbru pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. seu 30 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 8)

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francî, pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francî.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunî 5 fl., pe trei lunî 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. seu 15 banî. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 44.—Anul LIX. Braşov, Duminecă, 25 Februarie (8 Martie) 1896.

40 Românî înaintea judecăţii.

Numai de curênd a fost vorba în dieta unguréscă, că budgetul ministeriului de interne a fost peste mĕsură încărcat din causa marilor cheltuelî, ce le causéză susţinerea numĕrului îndoit şi întreit de gendarmî în Ardeal.

De ce trébă sunt aceştî gendarmî aicî?

La întrebarea acésta ne rĕspund destul de lămurit cele ce se petrec de trei dile încóce în Alba-Iulia, unde sunt traşî înaintea judecăţii 42 de bărbaţî şi femei, pentru-că au fost acusaţî de gendarmî, că cu ocasiunea sosirei d-lui advocat Patiţa dela procesul Memorandului, şi a primirei acestuia de către mulţime, parte s'ar fi împotrivit gendarmeriei, ér parte ar fi preamărit pe condamnatul dela Cluşiu.

Décă dér s'a trimis în Ardeal atâta grozăveniă de gendarmî, ca sĕ apere — cum dic ei — ordinea şi liniştea publică, şi décă n'au avut ce sĕ apere, pentru-că nimenî n'a turburat în Ardeal liniştea şi ordinea publică, ce era sĕ facă aceştî aprozî ai stăpânirei ungurescî, ca sĕ arate, că totuşî sunt şi ei de ceva trébă şi că nu s'au cheltuit pentru ei sutele de mii şi milióne le numai aşa în vênt, ca sĕ nu tragă cât de puţin folos din acésta şi „idea de stat maghiar"?

După-ce s'au purtat cu cea mai mare crudime şi brutalitate faţă cu ómenii nevinovaţî, ce se adunaseră la gară şi înaintea casei advocatului Patiţa din Alba-Iulia, când cu sosirea sa dela Cluşiu în vara anului 1894, încă, în loc sĕ fiă pedepsiţî pentru crudimile lor, au fost luaţî ca martorî în contra Românilor, cetăţenî pacînicî, carî n'au avut nicî o vină, décă nu cum-va a fost vina lor, că i-au denunţat mişelesce şoviniştii din Alba-Iulia, că ar voi sĕ facă rĕsvrĕtire.

Scim, că şoviniştii au fost lăţit atuncî faima, că s'ar fi ascuns chiar soldaţî din regimentul român împĕrătesc în casa d-lui Patiţa, se înţelege, pentru a bombarda de-acolo vechia fortăréţă. In cele din urmă s'a aflat în casa advocatului un singur soldat, nepot de soră al lui.

Mobilisarea armatei avù însĕ cel puţin urmarea, că a fost scutită casa d-lui Patiţa de furia rĕsvrĕtitorilor şoviniştî.

Dér cum s'ar fi putut mulţămi aceştî duşmanî de mórte ai Românilor numai cu atâta? S'ar fi putut óre aştepta dela ei şi dela tribunalul din Alba-Iulia, care s'a arătat atât de prevenitor în prigonirea Românilor la Oarda de sus, la Zlatna, la Mogoş, Scărişóra şi altele, ca sĕ tragă la rĕspundere organele de siguranţă ale guvernului pentru crudimele lor şi sĕ lase în pace pe Românî?

Au şi făcut ce au făcut şi în vara anului trecut tribunalul din Alba-Iulia a hotărît sĕ tragă în judecată 42 de Românî şi încă în ce împrejurărî? — Pe gendarmî, carî au abusat de puterea lor în mod scandalos, i-a chiămat pe toţî ca martorî contra Românilor, ér pe martorii românî îi declară pe toţî interesaţî, călcând astfel prescrisele legei şi făcêndu-se indirect ocrotitorul poftelor de rĕsbunare şoviniste.

N'avem până în momentul acesta încă scire despre sentinţa adusă la Alba-Iulia, dér ea de sigur va fi condamnatóre, căcî altfel ce înţeles ar fi avut întreg procesul acesta scandalos?

Invingerea anti-semiţilor în Viena.

Scim, că cu ocasiunea alegerilor comunale din Viena, ce s'au făcut astă-tómnă, a reuşit a fi ales ca primar al Vienei conducĕtorul partidei anti-semite, *Lueger*, marele duşman al Jidanilor, al partidei „liberale" dela putere şi în acelaşî timp şi al Maghiarilor. El a dobêndit atuncî o majoritate de două din trei părţî a voturilor, dér cu tóte acestea, la propunerea ministrului-preşedinte austriac *Badeni*, Majestatea Sa n'a vrut sĕ-l întăréscă în postul de primar.

De atuncî lupta între anti-semiţî şi între partida dela putere, s'a continuat şi mai înverşunat. S'au dat din partea celor dela stăpânire poruncî peste poruncî către funcţionarî, către corpul profesoral şi învĕţătoresc, şi către toţî cei de partida „liberală", ca sĕ facă tot posibilul pentru reeşirea „partidei liberale" la nouĕle alegerî, ba însuşî Majestatea Sa a făcut în mai multe rêndurî declaraţiunî, carî erau îndreptate în contra lui Lueger.

După tóte acestea se credea, că anti-semiţii se vor muia, şi guvernul va isbuti sĕ câştige poporaţiunea Vienei pentru partida sa. Dér cei ce au credut astfel s'au înşelat amar, când la alegerile comunale, ce s'au făcut în decursul acestei sĕptĕmânî, anti-semiţii, adecă contrarii Jidanilor, au raportat o invingere mai strălucită chiar şi decât astă-tómnă. Pe când în tómna trecută s'au ales în consiliul comunal 92 membri anti-semiţî faţă cu 46 „liberalî", la alegerile de acum s'au ales **96 membri antisemiţî faţă cu 42 „liberalî"**. Va sĕ dică faţă cu alegerile din Septemvre a. tr. *antisemiţii au smuls din mâna liberalilor patru mandate nouĕ.*

Consiliul orăşenesc al Vienei constă din 138 membri, pe carî îi aleg trei colegii electorale, avênd fiă-care colegiu dreptul de-a alege câte 46 representanţî, colegiul întâiŭ este compus din proprietarî de case, capitalişti bogaţî şi marî comercianţî (cum ar fi la noi virilişti.) Aicî s'a făcut alegerea alaltăerî, în 5 Martie n. şi au fost aleşî 18 antisemiţî şi 28 liberalî. — Colegiul al doilea este compus din classa mijlociă a cetăţenilor, din funcţionarî, profesorî şi din toţî bărbaţii cu diplome. Alegerea în acest colegiu s'a făcut în 2 Martie, şi au fost aleşî 32 anti-semiţî şi 14 liberalî. — Colegiul al treilea constă din micii contribuabilî, séu, mai bine dis, din poporul muncitor. Aicî s'a făcut alegerea în 27 Februarie şi au fost aleşî *numai anti-semiţî.*

De aci se vede, că classa muncitóre a Vienei, care duce în primul rênd sarcinele de sânge şi de avere, s'a săturat de vorbele ademenitóre ale celor cu „liberalismul" pe căciulă, şi şi-a întors cu disgust faţa de către ei. Căutat'a partida „jidano-liberală" dela putere tóte mijlócele, ca pe anti-semiţî sĕ-i desbine, dér n'a isbutit.

Ministrul-preşedinte Badeni e fórte îngândurat, şi se dice, că a *început se înjure si el pe „liberalî"*, carî l'au păcălit, deóre-ce s'a încredut în puterea lor, dér s'a convins acum, că sunt neputincioşî. Jidovismul „liberal" se află decî în mare strîmtóre.

Intre antisemiţî s'a pornit acum o mişcare puternică în direcţiunea, ca consiliarii comunalî antisemiţî, în a căror mână este puterea, sĕ nu mai pună primar pe Lueger, ci pe un alt antisemit, deóre-ce împĕratul, care s'a pronunţat odată în contra lui Lueger şi n'a vrut sĕ-l întărescă, nu-şî va puté retrage acum cuvêntul întărindu-l. In casul acesta se crede, că încă la 20 Aprilie a acestui an noul consiliu orăşnesc al Vienei îşî va puté începe activitatea sub conducerea unui *primar anti-semit.*

Desastrul Italienilor în Africa.

De anî de dile Italienii în continŭ pórtă rĕsboiu cu seminţiile indigene din *Abessinia*, în Africa, pentru ca sĕ pună mâna pe acest regat, care, după credinţa

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Dimitrie Ţepeneag.

(Episod militar din rĕsboiul austro-prusian în 1866).

Faptele vitejescî sunt comóra de mărire unui popor; cu cât ele sunt mai numĕróse şi mai marî, cu atât mai preţióse sunt pentru popor; ele sunt coróna virtuţilor, a cărei strălucire îşi revarsă radele sale până în timpurile cele mai depărtate şi ridică numele bun al acelui popor în faţa lumii. Dovadă e sânţenia şi grija cu care fiă-care popor adună tóte acele fapte ale fiilor sĕi în panteonurî şi le reamintesc la tóte ocasiunile solemne spre imitare pentru viitor.

Óre ne putem şi noi Românii mândri cu astfel de fapte glorióse? — Trecutul ne rĕspunde la astă întrebare cu un hotărît: da! Avem un trecut pe cât, durere, de nenorocit, pe atât de strălucit. Un trecut, pe care l'am puté asĕmena cu cerul nopţilor întunecóse pline de stele sclipitóre. Insĕ n'avem o istoriă scrisă deplin, n'avem un panteon şi astfel zac acele mărgăritare ale trecutului nostru încă până în diua de astădî resfirate în sînul poporului nostru în forme de poveştî, de basme şi legende, aşteptând edificarea panteonului românesc, unde apoi sĕ le depunem ca monumentul cel mai preţios al străbunilor noştri!

Noi însĕ şi până atuncî avem o datoriă sacră, de-a scóte din când în când câte-o ast-fel de faptă gloriósă la lumină, spre a îmbărbăta acele suflete micî, carî trăind póte în nisce timpurî mai desperate de cât altă-dată, au perdut tótă speranţa într'un viitor mai fericit.

O astfel de faptă, care înfrumseţéză istoria armatei imperiale cu o pagină scrisă cu litere de aur, dér o faptă curat românéscă, voiŭ s'o descriu aicî pentru toţî acei, carî póte că n'au cunoscinţă despre dênsa.

*

La nenorocita bătăliă dela Königgrätz, 4 Iulie 1866, al cărei resultat fatal adusese atâtea urmărî triste, pentru popórele imperiului nostru, a luat parte şi un batalion din regimentul românesc al marelui duce Carol Alexandru de Sachsen-Weimar-Eisenach nr. 64.

De diminéţa până după amédî ţinù acea luptă. Armata imperială se purtà brav, dér sosirea armatei principelui de corónă al Prusiei în ajutorul armatei germane şi întrarea ei în luptă făcù ca armata germână sĕ învingă asupra Austriacilor. Superioritatea puscilor cu ac învinse asupra eroismului şi ca nisce torente nimicitóre năvăleau colónele armatelor germane asupra corpurilor austriace, carî, înşirate pe o liniă de bătaiă de aprópe patru mile şi surprinse de ispravă spăimântătóre al acelor puscî, steteau pe loc ca nisce valurî vii, în a cărei carne se improscau glónţele inimice.

Tot într'o astfel de stare se află şi sus amintitul batalion românesc. Intins în liniă de bătaiă şi-a fost trimis tirailorii sĕi cu un despărţĕmênt înaintea inimicului, cu care îndată se şi încăerară şi se luptară până către 4 óre d. am., dér vĕdêndu-se, că Prusienii puşcau dintr'o depărtare mai îndoită de cum puteau ei puşca cu puscile lor, şi cu o repediune şi precisiune ne mai pomenită, vĕdênd perderile şi decimările liniei de tirailorî, şi că tirailorii prusienî păşiau acuma cu hotărîre înainte, se dete semnalul de retragere şi rolare după frontul batalionului.

Intr'aceea Prusienii înaintară încet, dér resolut, ér batalionul românesc îi aşteptà, dând din când în când câte un atac asupra lor, spre a-i sili sĕ se retragă, însĕ înzadar. Tactica Prusienilor era norocósă. Ei nu înaintau în massă séu în grupe, ci într'o liniă împrăştiată, încât abia 2—3 soldaţî se aflau la un loc, fiind feriţi ast-fel de-a fi culcaţî la pămênt de glónţele sigure ale Austriacilor, pe când ei trimiteau glónţele lor ca într'un zid format de soldaţii românî.

La fiă-care luptă ţinta de căpeteniă o forméză comandanţii trupelor şi oficerii, dér cu deosebire purtătorul stégului, căcî stégul e semnul de onóre şi de mărire a trupei; cu cât e mai sdrenţuros de glónţele inimice, cu atât e mai preţios şi venerat. Pe stég jóră soldatul credinţă şi supunere întru apĕrarea patriei; părăsirea lui e tot una cu necredinţa şi trădarea de patriă, perderea lui e tot una cu laşitatea cea mai ruşinósă. Stégul e punctul de navigaţiune al respectivului corp; soldatul către el privesce cu încredere, sciind, că

Italienilor, li-e neapărată de lipsă pentru realisarea politicei lor coloniale. In diferite timpurĭ au avut Italienii când lupte mai însemnate, când mai micĭ, cu Negri din Abessinia, carĭ steteau sub diferitĭ conducětorĭ. Acum în timpul din urmă însě se vede, că seminţiile indigene s'au unit tóte, pentru ca cu puterĭ îndoite sě respingă pe Italienĭ din ţéra lor, şi conducerea asupra acelor seminţii a luat'o *Menelik*, căpetenia Şoanilor, despre care se afirmă, că numai ḑilele trecute s'a încoronat ca *rege al Abessiniei.*

Anul trecut armata italiană raportase mai multe învingerĭ asupra Şoanilor, însě vĕḑênd guvernul italian, că cu acésta totuşĭ nu a ajutat causei, şi ţéra nu e ocupată pe deplin, se hotărî sé trimită la Abessinia o espediţiune mai însemnată, care se curme rěsboiul cu o luptă decisivă, şi sě ocupe în mod definitiv Abess.nia. Trupele italiane, sub comanda generalului *Baratieri*, avură lunile trecute mai multe ciocnirĭ cu Şoanii, în carĭ aceştia de regulă fură bătuţĭ. Vĕḑênd însě guvernul italian, că nicĭ armata luĭ Baratieri nu e de ajuns, a hotărît sě mai trimită încă o armată de 30.000 soldaţĭ, carĭ stând sub comanda generalului *Baldissera*, plecase înainte cu doue sěptěmânĭ din Italia peste mare şi debarcă Marţia trecută la Massauah în Abessinia.

Trupele ajutătóre ale lui Baldissera ajunseră însě prea târḑiu, căcĭ deja *armata generalului Baratieri suferise un desastru colosal, fiind aprope întrégă nimicită de către Şoanĭ.*

Catastrofa s'a întêmplat ast-fel: Generalul *Baratieri*, fără a mai aştepta trupele ajutătóre ale generalului *Baldissera*, a ţinut în 29 Faur un sfat militar cu oficerii sěi, şi cu puţine escepţiunĭ, *aprópe toţĭ generalii şi oficerii hotărîră sě atace armata duşmană.* Astfel Baratieri îşĭ împărţi armata în trei colóne marĭ, sub conducerea generalilor *Albertone*, *Dabormida* şi *Arimondi* şi reserva o pusă sub comanda generalului *Ellena.* In 1 c. se începù atacul general asupra Şoanilor, şi mai mult înaintà contra acestora generalul Albertone cu colóna sa dela aripa stângă. Atuncĭ întréga armată a Şoanilor se aruncă asupra colónei lui Albertone, şi cu tóte că Italienii şi soldaţii indigenĭ, numiţĭ *Ascarĭ*, se luptară brav, şi cu tóte că tunurile nu încetau de-a arunca foc în şirurile duşmane, totuşĭ în fine Albertone, *după-ce în cuartirul general nicĭ nu-i aveau grija*, fù silit sě se retragă şi sě céră ajutor. La cererea acésta Baratieri ordonă sě mérgă colóna generalului Arimondi în ajutorul lui Albertone, dér Arimondi cu trupa sa era *atât de departe*, încât îi trebuiau patru óre până sě ajungă la colóna lui Albertone. Ast-fel acesta fù din nou urmărit şi atacat de Şoanĭ şi Amharanĭ. Colóna lui Albertone se retrase astfel până în imediata apropiere de celelalte trupe italiene. Aceste steteau concentrate *în masse* la *Rebi Arjeu*, şi fiind suprinse, nu putură sě se desvólte destul de repede, ca, de o parte sě oprescă retragerea colónei lui Albertone, ér de altă parte sě atace acuma ele pe inimic. Ast-fel se născù acum în întréga armată italiană *o panică şi demoralisare nespusă.* Unele despărţăminte se luptară vitejesce, altele începură a fugi. Se ḑice că generalii Baratieri şi Arimondi încercau sě oprescă *cu revolverele în mânĭ* pe soldaţii fugarĭ. Dér nu ajutà nimic. *In fine întréga armată italiană, tóte trei colónele şi reservele, o apucară la fugă.* Din întréga armată la numěr *18.000* soldaţĭ, nu se *mântuì decât numai a treia parte, ceilalţĭ sunt morţĭ, rěniţĭ, séu au căḑut în mânile Şoanilor.* Despre generalii *Dabormida*, *Albertone şi Arimondi* nu se scie nicĭ până acum nimica, dér se crede, cu tótă probabilitatea, că *au căḑut în luptă.*

Infrângerea acésta cumplită a unei armate atât de pline de speranţă a produs nu numai o *mare jale şi întristare în Italia*, ci şi o *consternare generală în Europa.*

Regele *Umberto*, care se afla în călětoriă prin ţéră, imediat ce sosiră scirile despre desastrul dela Adua, plecà în 4 c. la Roma şi se consultà cu ministri şi cu persónele politice mai de frunte. In séra aceleia-şĭ ḑile ministrul-preşedinte italian *Crispi depuse în mânile regelui dimisiunea cabinetului*, pe care regele o primi.

In şedinţa de alaltă-erĭ a *camerei italiane* Crispi comunicà deputaţilor demisiunea cabinetului, la ceea ce deputaţii din stânga estremă se ridicară şi începură a striga: „Trăéscă regele!“ Crispi făcù ironic mai multe complimente, şi spuse apoi că guvernul de până acum va conduce însě şi mai departe afacerile, până la numirea unui nou guvern. Preşedintele camerei, *Biancheri*, luà la cunoscinţă declaraţiunea lui Crispi şi închise repede şedinţa, ḑicênd, că o va conchema, când va afla de lipsă. In momentul acela se iscà un *vifor nedescriptibil* între deputaţii oposiţiei, de óre-ce mai mulţĭ ar fi voit sě vorbéscă, şi *Rudini cerea ca guvernul se se pună sub acusă.* Oposiţionalii şi ḑiariştii nu voiră sě se depărteze din sală, nicĭ când apărură gendarmĭ şi servitorĭ şi-i ameninţară că-i vor scóte cu puterea. In fine deputatului *Imbriani* îi succese sě domoléscă spiritele, şi cu toţii se depărtară.

Până când decurgeau în cameră lucrurile amintite mai sus, înaintea edificiului parlamentului se adunà o imensă mulţime de popor care necontenit strigà: *„Trăéscă Milanul! Trăescă Pavia! Peră Menelik!“* O cetă de vr'o 300 porni apoi spre locuinţa lui Crispi, şi ajungênd aci, între înjurăturĭ *sparse ferestrile casei.* De aci merseră apoi demonstranţii la redacţiunile ḑiarelor *„Popolo Romano“* şi *„Tribuna“* şi acestora încă le sparseră *ferestrile.* Gendarmii arestară pe mai mulţĭ dintre demonstranţĭ.

Crispi făcù în 5 c. şi în *senat* tot aceeaşĭ declaraţiune ca şi în cameră, după care senatul îşĭ amânà şedinţele pe timp nedeterminat.

Intre numele, carĭ vin în combinaţiă la cestiunea formărei noului cabinet, se amintesc mai mult trei, adecă: *Rudini*, *Saracco*, şi *Ricotti.*

Ḑiarul *„Nazione“* anunţă, că regele Umberto a luat hotărîrea sě trimită pe câmpul de resbel din Africa pe un *prinţ regal*, şi adecă pe tênĕrul *conte de Turin*, care de present este major la cavaleriă. Regele e de părere, că pasul acesta îl pretind evenimentele din urmă şi tradiţiunile casei Savoya.

Ce se ţine în fine de generalul *Baratieri*, regele pe cale telegrafică l'a pus în disponibilitate şi tóte raporturile sale militare au fost predate procurorului suprem militar, ca sě-şĭ dea părerea asupra lor. Acusele ridicate contra lui Baratieri sunt următórele: Mai întâiu, el a făcut ast-fel de disposiţiunĭ în lupta dela Adua, încât cele trei colóne steteau cu totul departe una de alta, şi era imposibil sě se ajutore imprumutat, ceea ce sa şi vědut cu ocasiunea atacului colónei lui Albertone; al doilea, Baratieri, ca comandant suprem, nu putea avé tóte frânele comandei în mâna sa, de óre-ce stetea într'o depărtare aprópe de 4 chlm. la spatele liniei de luptă; al treilea, n'a ordonat la timp retragerea, şi reserva n'a trimis'o în luptă; şi în fine cea mai grea acusă este, că *Baratieri în loc sě fi fost cel din urmă, el a părăsit mai întâiu câmpul de luptă* şi încă atât de repede, încât într'o singură ḑi a făcut o cale de 125 chlm. Acusa acésta din urmă se ridică şi faţă cu generalul Ellena, comandantul reservelor. Paragrafii 72—88 din codicele penal militar, pe basa cărora sunt puşĭ în acusă generalii Baratieri şi Ellena, osândesc *la degradare şi la mórte* pe acel soldat care-şĭ părăsesce posiţia în faţa duşmanului.

Intrevederea Monarchului nostru cu Felix Faure.

In oraşul *Mentone* din sudul Franciei a avut loc alaltăerĭ *întelnirea lui Felix Faure*, preşedintele Republicei francese, cu Monarchul nostru *Francisc Iosif I* care de present petrece în ţinutul frumos şi romantic al Revierei, situat în partea sudică a Franciei.

Maiestatea Sa făcù calea dela otelul Cap-St.-Martin, unde este încuartirat până în oraşul Mentone în trăsură însoţit de adjutanţii sěi şi de un detaşament de gendarmĭ călărĭ. Monarchul nostru era îmbrăcat într un vestmênt de salon negru, pe cap c'un cilindru şi avea în butonieră rozeta *„Legiunei de onóre“.*

La apropierea Monarchului de piaţa primăriei, mulţimea adunată erupse în strigărĭ de: *„Trăiescă Francisc Iosif! Trăiéscă Francia!“* La întrarea în primăriă, unde se afla preşedintele Faure, Maiestatea Sa fù întêmpinat de generalii *Tournier* şi *Gebhart* precum şi de primarul oraşului Nizza *Laurentie*, ér musica militară întonà imnul poporal austriac. La uşa salei celei marĭ a primăriei îi eşi înainte Faure şi Monarchul cu preşedintele se salutară cu strîngerĭ de mână. După-ce fură recomandaţĭ miniştri francesĭ şi suitele, aceştia se retraseră şi Maiestatea Sa împreună cu preşedintele Faure rěmaseră timp de 20 minute singurĭ. După întrevorbirea acésta Monarchul austriac se depărtà între uralele entusiaste ale publicului, luând calea înděrět spre otel.

Abia trecù ¼ de óră dela plecarea monarchului şi preşedintele *Faure* însoţit de o suită militară, de 15 oficerĭ şi de-o escortă splendidă de Cuirasierĭ plecà spre otelul Cap.-St.-Martin pentru a întórce visita Monarchului. Ajungênd la otel, Faure se dědù jos din trăsură şi de abia întrà în vestibulul otelului, când uşile despărţěmêntului de odăi, locuite de părechia împěrătéscă austriacă, se deschiseră şi pe prag apărù Majestatea Sa Monarchul, care îl salutà în mod fórte cordial pe preşedinte, îl conduse apoi în salon şi-l recomandà Majestăţii Sale împěrătesei *Elisabeta.* Faure sărutà mâna împěrătesei. Visita durà 18 minute; după aceea Faure îşĭ luà adio şi însoţit de Monarchul până la uşă urcà trăsura şi plecà spre Nizza, unde mai făcù două visite: una principelui *Albert*, domnitorul Monachului, şi alta *Ţarcviciului*, care locuesce într'o vilă aşa numită: *„La Turbie“.* Se ḑice, că între preşedinte şi Ţarevicĭ nu s'a atins *nicĭ o temă politică.*

Condamnărĭ pentru „Manifest“.

Cetim în „Tribuna“ de Sâmbătă:

D-l Dr. *I. Raţiu* a înaintat *recurs* către vice-şpanul comitatului Sibiiu, în contra sentinţei poliţienescĭ, prin care a fost osândit la 10 ḑile temniţă ordinară (de îndeplinit într'o chilie dela poliţie) şi 100 fl. amendă, şi l'a înmănuat căpitanului poliţial din Sibiiu, Lunĭ, 2 Martie, pe la 5 óre după amédĭ. Căpitanul poliţienesc aşadér n'a putut sě predee fişpanului recursul decât Marţĭ diminéţa, 3 Martie pe la 9 óre.

Adĭ Vinerĭ, 6 Martie, înainte de amédĭ *adecă după 3 ḑile*, d-l Dr. I. Raţiu a căpětat dela vice-şpanul *Reissenberger* rěspunsul, prin care se *confirmă sentinţa poliţienéscă.*

Graba cu care s'a întêmplat resolvarea recursului e într'adevěr semnificativă.

Dela d-l *George Pop de Băsescĭ* primim următórea depeşă:

---

apěrând stégul, apěră tot-odată şi onórea patriei şi vatra strămoşéscă, a învinge séu a muri sub stégul sěu, e chiămarea cea mai sublimă a apěrătorilor patriei.

Apropiându-se Prusienii cam la o distanţă de 400—500 paşĭ de batalionul românesc, purtătorul stindardului căḑù mort, şi îndată suboficerul din drépta luà stégul, spre a suplini locul mortului. Insě Prusienii nu se opresc nicĭ în faţa focului nimicitor al batalionului, ci înaintéză cu un admirabil dispreţ de mórte, trimiţênd şi ei din partea lor foc şi mórte între Românii noştri, încât şi suboficerul curênd, după ce luà steagul, primi câte-va glónţe şi, fiind greu rănit, trebuì sě predea steagul cameradului sěu, suboficerului din stânga. Acesta abia puse mâna pe steag, şi — ca şi când mórtea ar fi fost scrisă pe dênsul, — căḑù şi el mort la pămênt, lovit de un glonţ drept în frunte.

Se chiămà îndată alt suboficer se primescă steagul, dér acesta vedênd, că a lua steagul în mână e mórtea sigură, se cutremură şi cuprins de instinctul natural de propriă conservare, — părea a se socoti, că ce e de făcut; în momentul acesta însě se şi repedi în front locotonentul *Dimitrie Ţepeneag**), care până aci stase la locul sěu după front, ca oficer de drapel; el luà steagul din mânile muribundului şi vědênd, că Prusienii s'au apropiat deja la vre-o 200 de paşĭ, că are sě vină rêndul la încăerare, şi că steagul, acest simbol al onórei, va fi în pericul de-a cădé în mânile inimicului: cu o trăsură tot atât de repede de sus până 'n jos despărţi flamura de prăjina steagului şi ḑicênd: *„mai bine nimicit, decât desonorat“*, rupse steagul în mii de bucăţĭ, carĭ apoi le aruncà în vênt, împrăştiindu-le în tóte părţile. Un: „sě trăéscă!“ se audì şi-atuncĭ din pieptul bravilor luptătorĭ, carĭ sciind apreţia acéstă faptă resolută şi eroică, priveau cu mândriă asupra bravului lor superior.

— „De ruşine am scăpat băeţĭ; acuma Dumnedeu sě ne ajute mai departe! Dér étă că vine Prusacul, daţĭ feciorĭ şi nu cruţaţĭ praful, şi decă se va prinde de noi, apoi diregeţi-l bine cu patul puscii, ca sě pricépă, că în vinele nóstre nu curge apă, ci — *sânge românesc!*“

Şi într'adevěr, Prusienii ajungênd într'aceea la o depărtare de abia 50—60 de paşĭ, se aruncară încă-odată la pămênt, vědênd puscile Românilor îndreptate asupra lor, gata de-a mai slobodi o descărcătură. Românii ţintesc şi ei mai jos, descarcă după comandă puscile, însě Prusienii sar îndată după aceea în sus şi în pas de alergare se repedesc, concentrându-se ca un nor de locuste asupra batalionului de Românĭ, ajung la ei, şi: hěi, hěi, sě mai fi vědut lupta, ce urmà acum!...

Românul, blând ca mielul când e acasă la córnele plugului, séu la munte cu fluera sa după turma de oi, devine turbat când luptă faţă în faţă cu duşmanul patriei sale şi când e vorba de apěrarea cuibului strămoşesc. Vědênd, că cu puscile acuma nu mai pot face trébă, începură a-le prinde pe la gurile ţevilor şi acuma dăi, Ioane, şi nu cruţa capetele Prusacilor...

Ei, numai de n'ar fi fost atâţia Prusianĭ. Dér tot mai mulţĭ veniau şi-i încungiurau pe Românĭ din tóte părţile. Un sergent Prusian se apropià de locotenentul Ţepeneag, care cu prăjina stégului în mânĭ stete pe loc făr' a se mişca; Prusianul se prinse de prăjină vrênd sě i-o smulgă din mânĭ, dér Ţepeneag o ţinea ca între nisce cleşte de fier. Deo-dată însě pierdêndu-şĭ echilibrul, prin smâncirea repede a sergen-

*) *Dimitrie Ţepeneag* s'a născut la Mehadia în anul 1838; intrase după absolvarea şcólelor normale de acolo, în scola militară dela Biserica-albă la anul 1853, unde prin diliginţa şi prin talentul sěu estra-ordinar devenise curênd cel mai escelent între conşcolarii sěi şi se susţinuse ast-fel până la finea studielor sale, după carĭ apoi în 16 Septemvre 1856 fusese asentat ca corporal-cadet la regimentul al 13-lea de grăniţerĭ româno-bănăţenĭ. Aicĭ ajunsese îndată după întrarea sa în serviciul militar, profesor la şcola militară din Caransebeş, înaintà treptat la gradul de sergent-cadet, apoi la 1859 se făcù locotenente. După resbelul din 1859 fù numit ca comandante tot la acea şcólă militară din Caransebeş, éră la 1866, voind din propriul suflet de a lua parte la resbel, fù strămutat la regimentul de liniă nr. 64, marele duce de Sachsen-Weimar-Eisenach, al cărui district militar era Braşovul, în Transilvania, regiment pur românesc.

Luând parte la bătălia dela Königgrätz, el a stors admirarea amicilor şi inimicilor prin purtarea sa estra-ordinară şi prin mórtea sa eroică. Intre raporturile despre acéstă bătăliă escelà descoperirea morţii lui D. Ţepeneag, apărută mai în tóte diarele germane sub titlul: „Der Heldentod eines österr. Offiziers“, după care descriere enarez şi eu din memoria acestui episod. adăugând astfel şi din parte-mĭ încă o frundă de laur la cununa nemurirei mult iubitului şi mult regretatului meu amic şi conşcolar.

„Pentru Manifest sunt osândit la **15 ḑile** arest și **100 fl.** amendă.

Intrigele în causa ardelenéscă.

(Coresp. par. a „Gaz. Trans.")

Bucurescĭ, 22 Februarie v. 1896.

Domnule Redactor! Ḑiarele de aseră din capitală: „Epoca", „Ziua", „Adevěrul" publică marĭ destăinuirĭ în cestiunea ardeleană, carĭ numai îmbucurătóre nu sunt pentru frații ardelenĭ.

Sunt positiv informat, că autorul destăinuirilor e *Aurel Popovicĭ*, care nu sciu de ce și pentru ce s'a învrăjbit la nemurire cu compania triumviratului: *Slavicĭ - Brote - Bianu*, plus bietul S. *Albini*, care e a cincea rótă la car.

„Timpul" promite pentru mâne a publica ceva și mai și.

Veḑĭ, iubite domnule Redactor, ce isprăvĭ au făcut aceștĭ ómenĭ în Bucurescĭ, carĭ pe Ardelenĭ i-au făcut de rîs și de ocară în fața lumei, de când s'au așeḑat aicĭ, și de când au supus cestiunea (causa) Ardealului la partidelor politice militante („scólă tu, sě șeḑ eu") în țéră.

Tóte le-am prevěḑut încă dela venirea „esilaților" de prin Elveția.

Duhul necurat al lui *Slavicĭ* cu duhul necurat al lui Brote, întovărășițĭ cu *cârtița-sobolul Bianu*, trebuia sě dea resultatul, pe care îl vedem cu ochii.

Au trăit în țéra acésta Ardelenĭ ca Lazar, Maiorescu-tatăl, Laurianu-tatăl, Bărnuțiŭ, Aron Florian, Papiu Ilarianu, Nestor, Aron Crainic, Suciul și alții, dér toțĭ au privit causa Ardélului ca o *moștenire sfântă*, moștenire, pe care ei nu și-au permis a o tăvăli prin noroiul stradelor Bucurescilor.

Ei prin scrierĭ de mare preț au susținut aicĭ politica celor rěmașĭ acasă; ei apěrau aicĭ între anii 1859—1867—1873—1884 autonomia Ardealului alăturea cu cei dela „Gazeta Transilvaniei" și „Federațiunea". A trebuit sě se încuibe aicĭ sěrboteiul Slavicĭ venal și E. Brote brînzoiu, sě facă din autonomia Transilvaniei causă de speculă personală.

Un lucru e sigur, că aceștĭ ómenĭ s'au *anihilat* (s'au făcut cu neputință). Lumea întrégă îi dispreṭuesce. Articolii „Gazetei" dela ivirea broșurei „Tribuna și Tribuniștii" au contribuit în mod esențial la demascarea lor. Nu mai póte fi Român priceput, care sě-i mai asculte; ce e drept pot însě sě fiă și de aceia, carĭ sě-i lingușéscă numai și numai pentru a obține un favor personal, fiind aceștĭ sobolĭ (triumviratul, plus a cincea rótă la car) acreditații celor dela putere.

Dumneḑeu cu voi și cu sfânta causă a Ardélului!

*

Destăinuirile, despre carĭ vorbesce corespondența de mai sus, și a căruia autor ḑice, că este d-l *Aurel Popovicĭ*, unul din cei trei „esilațĭ", privesc acțiunea triumviratului Slavicĭ-Brote-Bianu, pentru a duce la sfêrșit planul descoperit de Slavicĭ în broșura „Tribuna și Tribuniștii", adecă *împăcăciunea cu br. Banffy* pe temeiul unei *revisuirĭ a legei electorale*, și fără de nicĭ o altă condițiune.

Foile sus amintite spun între altele, că Eugen Brote a convocat la începutul iernei în Sinaia o consfătuire, la care au luat parte așa ḑișii „esilațĭ" și câțĭ-va prietinĭ ai lui Brote de pe la noi. Aicĭ E. Brote le-a spus că el este „căpětâna" Ardelenilor în Bucurescĭ, și că prin el au sě se pună tóte la cale. La 11 Februarie st. v. au fost din nou o consfătuire la d-l E. Brote în Bucurescĭ, în care acesta le-a împărtășit colegilor din tovărășiă, că e vorba de a se întemeia un *ḑiar nou oportunist* român în Transilvania (la Brașov?) care „*nu va mai susține programul partidului național* dela 1881, ci va fi un ḑiar **guvernamental**". D-l E. Brote a ḑis, „că e de lipsă, ca sě se îndulcéscă tonul față cu Ungurii", căcĭ numai așa se va puté face împăcăciunea „cu ajutorul ministrului-președinte Sturdza și a ministrului-președinte Banffy".

Condițiunile acestei împăcăciunĭ sunt tot aceleași, pe carĭ le-a propověduit Ioan Slavicĭ prin „Tribuna" și prin broșura sa „Tribuna și Tribuniștii". Românii *sě ia parte la serbările mileniului*; sě se *lapede de passivitate* și la *viitórele alegerĭ dietale* sě alégă, ér deputațiĭ lor, câțĭ ar fi, sě facă parte din *partida guvernului*. La rêndul sěu guvernul unguresc va introduce órecarĭ *modificărĭ în legea electorală*, însě numai *după alegerĭ*.

Incă un proces monstru.

Mercurea trecută s'a început înaintea tribunalului r. din Alba-Iuliă un mare proces de caracter politic, în care figureză ca acusațĭ *42 de Românĭ*, între carĭ și dómne și domnișóre.

Causa procesului sunt demonstrațiunile arangiate contra Românilor în primăvara anului 1894, cu ocasiunea reîntórcerei dela Clușiu a celor condamnațĭ în procesul Memorandului. Printre aceștia se afla și d-l advocat Rubin *Patița*, care la gara din Alba-Iulia a fost întimpinat de-o cétă de Românĭ cu strigărĭ de „sě tráéscă". Impregiurarea acésta a făcut, ca plebea jidano-maghiară de pe stradele Albei-Iulie sě se rěsvrătéscă în contra Românilor, s'a pus în mișcare tótă poliția, ba s'a adus și miliția. Românii au fost bătuțĭ și batjocorițĭ, unul a fost junghiat la gară, pe d-l Patița a voit sě-l impusce un gendarm în curtea casei sale.

Românii au înaintat plângere contra celor ce 'i-au bătut și batjocurit, dér tribunalul a rěspuns prin punerea sub acusațiune a 42 de Românĭ. Étă numele lor:

1) Ioan Medrea, învěțător în Țelna, de 23 anĭ; 2) Dionisiu Truța, paroch în Țelna; 3) D na Truța, preotésă în Țelna; 4) Ioan Bergian, de 23 anĭ, învěțător în Drîmbar; 5) Octavian Popescu, econom, inteligent. 28 anĭ, din Ighiel; 6) D-șóra Maria Timișan, din A. Iulia; 7) Grigorie Murěșan, 46 anĭ, cismar în A.-Iulia; 8) Ioan Tîrnovan, 47 anĭ, cismar în A.-Iulia; 9) Nic. Roșca, 55 anĭ, cismar în A.-Iulia; 10) Nic. Băcilă, 39 anĭ, cismar în A.-Iulia; 11) Andreiu Timișan, rěposat; 12) N. Sântimbrean, 44 anĭ, zidar. Ișĭ scie scrie „numele rěu", din A.-Iulia; 13) Samoilă Tordoșan, 48 anĭ, econom; 14) Petru Heprian, 37 anĭ, zidar; 15) Iosif Roman, 48 anĭ, negustor mic; 16) Antonie Murěșan, 36 anĭ, cârciumar; 17) Ștefan Crișan, 35 a., zidar; 18) Petru Grecu, 31 a., zidar; 19) Ant. Drimbărian, 44 a., zidar; 20) Ioan Berghian, (absent din causă de bólă); 21) G. Păcleșan, 34 a., econom; 22) Iôn Câmpean, 77 a., zidar; 23) Nic. Muntean Siru, 56 a., ḑiler; 24) Ioan Burcuta, 37 a., zidar; 25) Nic. Muntean Isariu, 50 a., ḑiler; 26) Ioan Petraș, 31 a., econom; 27) Iuliu Rada, 36 anĭ; 28) Teof. Cricovan, 35 a., econ.; 29) G. Banciu, 38 a., ḑiler; 30) Dum. Pleșa, 44 a., cărăuș; 31) Toma Pleșa, 50 anĭ, econom; 32) Toma Roșu, 52 a., econom; 33) Tod. Sântimbrean, 39 a., cărăuș; 34) Ioan Mihălțan, 43 a., ḑiler; 35) Iosif Sebeșan, 70 a., privatier; 36) Maria Sântimbrean, „de 20 anĭ trecută," servitóre; 37) A. Șeușan, 40 anĭ, ḑiler; 38) Rubin Patița, 55 a., advocat; 39) D-na Patița; 40) N. Lăpăduș, 48 anĭ, cismar; 41) N. Vaidean, (absent); 42) G. Milaș, 33 a., econom, — toțĭ din Alba-Iulia.

Dintre aceștia unii sunt acusațĭ pentru opunere cu forța în contra autorităților, alții pentru delictul „preamărirei", alții pentru vătěmarea „onórei" autorităților publice, ér alții pentru mai multe deodată.

Apěrătorul tuturor este d-l advocat *Coriolan Brediceanu* din Lugoș.

Până erĭ la améḑĭ abia s'a isprăvit cu ascultarea acusaților și a celor 28 martorĭ, câțĭ au fost citațĭ. Atât martorii, cât și acusații s'au purtat brav, vorbind cu curaj și numai românesce. Sentința până în momentul de față nu o cunóscem.

SCIRILE ḐILEI.

— 24 Februarie.

Doi Românĭ macedonenĭ, membrii ai Eforiei scólelor române din Macedonia, au sosit ḑilele aceste în Bucurescĭ cu scop de a stărui pe lângă guvernul român sě nu se închidă scólele române ale Eforiei prin tăierea subvențiunei, ce li-se da. Aceștĭ doi Românĭ macedonenĭ însě au fost chiămațĭ la poliția din Bucurescĭ, unde li-s'a spus, că décă nu vor părăsi teritoriul român în 24 de óre, vor fi espulsațĭ. Ministru-președinte Sturdza, interpelat în Cameră de dep. Scorțescu asupra acestui fapt a declarat, că este adevěrat că au sosit în Bucurescĭ doi Românĭ din Macedonia, carĭ au făcut óre-care agitațiă în cestiunea scólelor de acolo și că d-sa a voit sě împedece ca aceste agitațiunĭ sě se producă și în Bucurescĭ și le-a făcut cunoscut sě părăséscă țéra. Guvernul n'a luat nicĭ o měsură de espulsare, dér va fi nevoit sě-o facă décă aceștia nu vor părăsi țéra de bunăvoiă. Cei doi Macedonenĭ se numesc Apostolescu și Christovicĭ.

—o—

Intrunire de protestare. Dumineca se va ține în Bucurescĭ o *întrunire de protestare* în afacerea celor doi Românĭ macedonenĭ. Intrunirea e conchiămată de ḑiarele oposiționale în frunte cu „Dreptatea" organul fostului ministru de interne N. Fleva.

—o—

Proces de pressă „cu cusator". Procesul intentat „Dreptății" din Timișóra, care s'a sistat în urma trecerii d-lui D. G. Candrea, redactor responsabil, în România se va petrece ḑice „Trib." „*cu cusator*" în 16 Aprile a. c.

—o—

„Albina", primul institut românesc de credit și economii, a făcut și în anul trecut progrese frumóse în toțĭ ramii principali ai operațiunilor. A realisat un *profit curat de 124,311 fl.*, mai mult cu 2,643 fl., ca în anul de mai 'nainte. Din venitul curat se vor împărți *pentru scopurĭ de binefacere 6558 fl. 66 cr.* Dividenda acționarilor 16 fl.; fondul special de reservă înfiinţat în 1892: 220.423 fl., fondul de pensiunĭ al funcționarilor 102.096 fl. etc. La „*Masa studenților*" înființată de „Albina" la începutul acestui an școlar, primesc prânḑ gratuit 50 studențĭ românĭ și se cheltuesc cu întreținerea lor cam 3000 fl. la an.

—o—

Societatea de consum din Blașiu și-a ținut ḑilele acestea adunarea generală. S'a constatat, că deși, durere, Românii n'au sprijinit până acum după cuviință acéstă societate, fiind-că mulțĭ Românĭ din Blașiu și împrejurime nu-șĭ cumpĕră mărfurile de lipsă din prăvălia societății, cum ar fi datorĭ sě facă, — prăvălia totuși a avut și în anul trecut *1399 fl. 17 cr. câștig*, acționarii primesc dividendă 6%, depositul de mărfurĭ era la finea anului de apróbe 34,000 fl. De patru anĭ, de când s'a deschis acéstă prăvălia, a adus mult bine Românilor, căcĭ a făcut sě se eftinéscă mărfurile și Jidanii nu mai pot face „gheșeft", — doi dintre ei și-au și luat catrafusele și s'au cărat din Blașiu.

—o—

---

tului, cădŭ mort, lovit fiind de șepte glónțe, în brațele sergentului cu prăjină cu tot.

După o luptă uriașă Românii au fost în fine siliți prin numěrul sugrumător al inimicului sě rupă cercul de fier, care îi împresoră și sě se retragă după armata imperială, lăsând o mulțime de morțĭ în mânile Prusienilor.

Intre aceștia era și bravul locotenent D. Țepeneag, a cărui purtare eroică atrase chiar și admirațiunea inimicului învingĕtor. Inmormêntarea lui se făcŭ pe câmpul bătăliei cu tótă solemnitatea cuviinciósă; pe pieptul mortului strălucia crucea de aur, ér fruntea lui era încununată cu o corónă de larĭ, semnul ideal al nemurirei.

Petru Broșteanu.

Dragoste învrăjbită.

I.

Fata sta la pórtă, mă-sa la prilaz —
Nu știu ce-avea fata, că-i era năcaz
Și umbla de colo până colo bétă.
O vedea și mă-sa, că e supĕrată
Și că-i jócă 'n lacrimĭ ochii arșĭ de foc,
O vedea prin casă că se 'nvěrte 'n loc;
Prinde 'n mânĭ un lucru numai ca sě-l prindă,
Ese 'n tindă, intră, érășĭ ese 'n tindă
Și frămîntă casa cu nimic, așa,
Ierĭ, cât a fost ḑiua, nu s'astêmpěra
Nicĭ cât bațĭ în palme, și-alerga silhue,
O trudea vre-o taină și-ar fi vrut s'o spue
Și, de multă trudă, n'a vorbit de loc.
S'a culcat în urmă supĕrată foc.
Și prin somn într'una a vorbit cu șópte.
Astă-diminéță s'a sculat de nópte
Și-a tors două fuse până s'au sculat
Ceialalțĭ ai casei. Și-avea plânsă fața.
N'a vrut sě mănânce. Tótă diminéța
N'a vorbit nicĭ două, ér când a 'nceput
Mă-sa cu ocară, fata s'a făcut
Albă și-apoi verde și-a isbit din mână
Fusul plin și furca și-a umplut de lână
Lavițele vetrei. „Bine, fă, dar' ce-i?"
A luat în urmă cusătura ei
Cea cu florĭ — cămașă, sóre de frumósă —
Și s'a dus în pragul tindei, ca sě cósă.
Dup'un cias de vreme, mamă-sa venind
Nu știu ce sě-i spue, s'a crucit privind
Cusătura fetei: „Nu veḑĭ, că se perde?
Unde-ar fi cu galben, ai cusut cu verde;
Crucile pe umĕr nu le-ai dus în șir.
Numěră, Simino, numěră pe fir;
Trei le trecĭ și două le desparțĭ de-o parte
Ca sě ese forma scrisă ca din carte.
Florile altiței, tu le spânḑurĭ sus;
Roșul de pe marginĭ uite cum l'ai pus!
Și-ai cusut cu negrul fluturii pe cóte!"...
A věḑut Simina greșurile tóte
Și-a 'nceput sě tae cusătura 'n rênd
Sě uita la pânză; dér nebunu-i gând
Alergă departe, numai foc și pară.
Când se 'ntórse 'n urmă mamă-sa d'afară
Și-a pus mâna 'n șolḑurĭ și-a privit'o drept:
„Ai stricat, Simino, ce-ai cusut la piept!
Ce-a fost bun! Păi, uite mânecile-s rele!
Ce-ai făcut? Stai bétă și te uițĭ la ele!"
Ea prinḑêndu-șĭ tóte sculele într'un loc
Le asvêrli de-o parte: „mamă, dă-le 'n foc!"

II.

Avea biata fată ca de ce sě-șĭ pórte
Sâmbetele însĕșĭ. Ḑi, că și la mórte
S'a gândit Simina, dar' la asta nu.
Mă-sa e de vină! Mă-sa 'i ḑise: „Du
Câte-va și Linei, că și ea-'țĭ aduce!"
Lina! Par'că fetei îi venia s'apuce
Și de gât s'o strîngă până va muri
Lina, că din dênsa dór' le rěsări
Cérta cu Lisandru! Lina-i vinovată!
Ierĭ, dela chindie, și-astăḑĭ ḑiua tótă
S'a isbit cu gândul, tot pe gândurĭ stând,
Par'că e cu farmec! Tot același gând,
Par'că-i sta Lisandru prapur înainte!
Sě muncea Simina sě-șĭ aduc' aminte
Când s'au prins la cértă, pentru ce și cum?
Ce-a ḑis el? Și dênsa ce-a rěspuns, și 'n drum
Cine-a fost s'audă? El a ḑis: „Ei lasă,
Pentru-atâta lucru nu fi măniósă!
Dac'am ḑis'o iértă, n'am sě ți-o mai ḑic"
Ea s'a 'ntors grăbită, n'a rěspuns nimic
Și-a plecat. Lisandru într'un suflet vine:
„Nu te las, Simino, vreu sě mor mai bine!
Nu te las acasă! Stăĭ, că facĭ păcat!
Uite, dă-mĭ o palmă, și sě fiu iertat!"
El a hărțuit'o, n'a lăsat'o 'n pace
Și-o silia sě ridă. Hoța se preface!
Ea smucindu-șĭ însě grabnic brațul drept
L'a lovit cu pumnul mâniósă 'n piept
Ca s'o lase 'n pace! Și-a plecat, nebuna!
Asta-i ce-o dóre, asta numaĭ una:
L'a lovit! Și dênsul, c'a trăsnit, cum sta
A privit în urmă-i și-a strigat așa:
„Nu te cunoscusem, fă, mai dinainte!
Dar' așa ți-e portul? Bine, ține minte:
De pe mine-țĭ crescă iarbă verde 'n prag".
Rěu e și Lisandru! Decâ-l are drag
Intr'atâta fata, și el îi știe bine,

Avis comercianților. Camera comercială din Brașov face cunoscute celor interesațĭ următórele liferărĭ: 1) Pentru societatea pe acții a liniei ferate din valea Someșului: lemu, sticlă, pielării, oleurĭ, colorĭ, precum și diferite obiecte de metal și fier, de carĭ are lipsă în a. 1896. Terminul înaintărei ofertelor pănă la 25 c., 2) Pentru armata română: diferițĭ articolĭ, a căror consemnare se póte ceti în biroul camerei.

—o—

Ajutóre pentru ucenicĭ. La Comitetul Asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilor și sodalilor românĭ din Brașov sunt de împărțit câteva ajutóre pentru elevii de meserii, aflătorĭ în Brașov. Rugările, însoțite de atestate de sĕrăciă și contractul cu măestrul, sunt a se adresa, președintelui Comitetului, d-lui *N. P. Petrescu*, cel mult pănă în 3/15 Martie a. c.

Lucrul manual, pentru a căruia desvoltare și rĕspândire în popor se pornise mai anii trecuțĭ o mișcare atât de frumósă și promițĕtóre între învĕțătorii noștri, acum a rĕmas de-odată baltă. Nu mai audim despre un singur învĕțător sĕ se intereseze de acest lucru, măcarcă prin propunerea și rĕspândirea lucrului manual 'i-s'ar fi putut face poporului nostru servicii nespus de marĭ, căcĭ sciind el sĕ confecționeze tot fel de împletiturĭ din pae, nuele, spetéză etc., nu numai că i-s'ar fi oferit prin acésta o ocupațiune folositóre mai ales în decursul iernei, când și așa lipsa de ocupațiune adese-orĭ îi face pe plugarĭ sĕ-șĭ caute petrecere la cărciumă, dér li-s'ar fi deschis totodată și un numit isvor de câștig. Pentru ce dér învĕțătorii noștri au lăsat baltă, frumósa pornire, pe care ei înșĭ-șĭ au început'o anii trecuțĭ la stăruința și esemplul mult lăudat al rĕposatului învĕțător *P. Grama* dela Sântejude?

Singurul, care mai lucréză adĭ pentru rĕspândirea și introducerea lucrului manual în șcóle este d-l George *Moian*, profesor în Bucurescĭ, care acum de curĕnd a publicat în causa acésta o carte întitulată „*Lucrul manual educativ*". In partea întâiu a cărții d-l Moianu face o dare de sémă asupra lucrărilor desfășurate de d-sa pentru desvoltarea lucrului manual la noi, înșirând aci cursurile ținute de d-sa în multe rĕndurĭ atât la noi, cât și în România, ér în partea a doua publică un tractat privitor la însemnătatea lucrului manual, mai ales din punct de vedere pedagogic. Ar fi fórte de dorit, décă învĕțătorii noștri dintre carĭ mulțĭ sunt inițiațĭ în lucru și ar puté aduce frumóse folóse pe terenul acesta, ar începe din nou sĕ se intereseze de acest ram al industriei casnice.

Puținĭ vor puté ajuta în privința acésta vorbele; trebue *fapte*, trebue ca măcar unul orĭ doi dintre frumosul numĕr de învĕțătorĭ, carĭ și-au câștigat anumite cunoscințe în privința lucrului manual, sĕ arate, că cunoscințele lor le-au rĕspândit măcar cât de puțin și în popor, deschidĕnd măcar unora dintre țĕranii plugarĭ un mijloc de câștig și ocupațiune. Atuncĭ pot fi siguri învĕțătorii iubitorĭ de acest lucru, că vor atrage asupra lor tot interesul binevoitor al publicului, care la rĕndul sĕu îi va sprijini și încuragia.

Lanțul prigonirilor în contra Slovacilor.

Diarul național slovac „*Narodnie Noviny*" din 27 Febr. publică un articul, arătând cât de prigonițĭ sunt adĭ Slovacii, și enumĕrând tóte lovirile ce li-s'au dat, și nedreptățile, ce li-s'au făcut de guvernele ungurescĭ. Acest articul, care e scris în ajunul unui nou proces de presă, cel va avé numita fóiă la 9 Martie a. 1896 în Budapesta, este de următorul cuprins:

„Mare mâhnire, durere mistuitóre se luptă în noi cu simțĕmêntul celei mai nestăpânite indignărĭ morale. Viéța nóstră a devenit amară ca pelinul, ér lupta nóstră sfântă a sbuciumat sufletele nóstre până în cele mai nepĕtrunse adâncimĭ. Adus-am patriei prinos de muncă și jertfe, pornit-am sĕ învĕțăm și sĕ-nobilităm poporul și totușĭ ni-s'a pus în cale puterea brutală, stavilă contra lucrării nóstre!

In 1861 am dus pretensiunile nóstre modeste („Memorandul" slovac), naintea forului legal: respins'au pe conducĕtorii noștri cu cibuca în gură, cu vorbă batjocoritóre, disprețuitóre.

Am înființat un aședĕmênt literar cu banii vĕduvei așa dicĕnd (Matița) nimicitu-ni-l-au, luat-au banii, casa au dat-o erarului, sub a cărui îngrijire binevoitóre ea sĕ preface în ruină și stă numai drept batjocură.

Am creat scolĭ-gimnasii în Revuța Martin și Klástor-sub-Zniov: împrăștiat-au pe dascălĭ și scolarĭ în tóte colțurile lumii largĭ.

Am venit la urna electorală: ne-ațĭ împedecat sĕ luăm parte legală la ea, prin volnicii, prin banii vistieriei, în sfîrșit prin glónțe și sulițe,

Ațĭ creat legea despre egala îndreptățire a naționalităților, dér când am cerut sĕ o îndepliniți: ațĭ călcat-o în picióre cu rîsul batjocoritor și cu îngâmfare, ațĭ desființat-o prin ordonanțe, séu deadreptul polițienesce.

Luatu-niațĭ copiii și dusu-i-ațĭ ca pe dobitóce pe la tĕrgurile din Alföld.

Umblam către treptele Tronului, supușĭ credincioșĭ ai Majestății Sale: alungatune-ațĭ *a limine*, răpitu-ne-ațĭ milostivenia lui, care lucesce și chiar pentru făcĕtorĭ de rele.

Dusu-ne-am sĕ cinstim pe bărbatul mort*) împrăștiatu-ne-au prin câmpurĭ ca pe hoțĭ.

Pe basa libertății de pressă, garantată prin legea din 1848, scris-am despre nedreptățile ei: ne svîrliațĭ pe grumazĭ procese peste procese și ne-ațĭ vîrît în temnițe.

Inființarăm reuniunĭ de temperanță, ne rugarăm de popor sĕ se desvețe de beutura vinarsului otrăvitor: ațĭ spulberat pe misionarĭ și preoțĭ.

Nu ni-ațĭ permis în Martin nicĭ sĕ înființăm o reuniune de gimnastică, ceea-ce este permis orĭ și unde.

Celor din *Tisoveț* nu le dațĭ voie sĕ înființeze o reuniune de cântărĭ.**)

Ni-au refusat licența în *Dom*, (Casa națională slovacă din T. St-Martin) deși are dreptul deplin în calitatea sa de hotel.

Opritu-ni-au trei adunărĭ poporale în *Martin* și pănă acum n'am căpĕtat rĕspuns la recursurĭ; oprit-au adunările poporale în *Pukaneț*, ér ministrul a confirmat oprirea; oprit-au adunările poporale din *Moșovțe*, ministrul a confirmat oprirea; oprit-au în Februarie 1893 adunările poporale din *Pezinok*. vice-șpanul a confirmat oprirea, ér la recursul contra acestuia nicĭ pănă adĭ n'a venit rĕspuns! oprit-au adunările poporale dela 5 Decemvre 1894 în *Modra*, rĕspuns n'au venit la recurs; oprit-au adunarea poporală în *Stara-Tura*, pănă adĭ ministrul n'a făcut nimic!! Oprit-au adunarea poporală în *Mieava*, din Februarie 1893: recursul pănă adĭ nu s'a ales cu nicĭ un fel de resultat! Oprit-au adunarea poporală în *Senița*: am recurat, pănă adĭ așteptăm vre-un rĕspuns.

In luna August 1893 au oprit sĕrbătorirea memoriei poetului *Ian Kollár*, pĕtrundĕnd cu gendarmĭ pănă în locuițe particulare: ministrul de culte n'a luat nicĭ o sémă de recursurile nóstre.

Prigonit-au și prigonesc tinerimea nóstră școlară, jertfesc hecatombe, la sute și mii de tinerĭ au obstruat drumul spre înaintare, i-au spoliat de mijlócele de a-șĭ agonisi pânea.

Abrutiséđă copilașii mititei cu experimente filologice în dauna sciinței și a crescerii.

In urma miseriei și lipsei de orĭ-ce ajutor expulséză poporul nostru afară din patriă, unde mulțĭ din ei pier, fără vre-un folos pentru națiune séu țéră.

Păgubesc poporul, ce caută, dreptate prin traducerĭ impuse precum și prin aceea, că inmanuéză poporului hârtii maghiare, pe carĭ el nu le înțelege. Paguba de acest soiu se urcă la sute de mii pe an, numa pe spinarea nemaghiarilor.

Pângărit-au biserica protestantă slovacă, încât mereu bolnăvesce și sĕ descompune. Pe membrii ei i-au împrăsciat cu forță brachială, când au vrut sĕ se sfătuéscă despre sórtea ei grozavă.

Pe poporul nostru muncitor îl tractéză în mod mârșav neomenesc pe la drumurile de fer, scălciindu-l, insultându-l și vîrîndu-l în vagóne ca pe vite. In Budapesta îl silesc sĕ-șĭ caute adăpost în găurĭ subterane, adevĕrate morminte pentru morală și sănĕtate. Nimĕnui nicĭ prin gând nu-i trece a se îngriji de acéstă sclăviă modernă, care zidesce palate. Nicĭ un cuvînțel măcar cât de modest nimenĭ n'a pronunțat séu n'a scris!!

Milióne de popor înzestrat de natură, sunt lăsate fără nicĭ o școlă secundară. Acéstă împregiurare ajunge pentru a deschide ochii orĭ-căruĭ om cinstit.

Limba nóstră o alungă, respinge, asvêrle afară cu terorism.

Din seminarele și preparandiile catolice au dat afară limba slovacă, ast-fel, încât mereu se sporesc preoțĭ și dascalĭ, carĭ nu sciu limba turmei lor.

Puterea administrativă e dată în multe locurĭ, („periculóse" după mintea lor), în mânile ómenilor lipsițĭ de consciență, perverșĭ, volnicĭ, căcĭ numai ast-fel de ființe sunt în stare a îndeplini ceea-ce recere dela ei șovinismul extrem.

Se întêmplă, că judele, care are sĕ-șĭ dée judecată asupra averei și onórei, este agent politic, provocând la fapte rușinóse partidele ce caută dreptatea la el. Avem esemple la îndemână.

Etă fapte și nedreptățĭ enumĕrate, necomplete, marĭ, ce nicĭ pe departe nu istovesc isvorul din care le scótem! Și décă ne-am apuca a înșira lanțul persecuțiunilor și șicanelor mai micĭ, personale? Am descoperi o mare, un ocean, umplut nu însĕ cu apă limpede sărată, ci cu apă putredită, exhalând putórea până la înălțimea norilor!

*) Alusiă la desvĕlirea oprită a monumentului bĕtrânului Hurban, din care prilegiu s'a născut articolul *Hienism in Ungaria*, pentru care Hurban Vajansky a fost osândit la un an temniță.

**) De 15 anĭ Slovacii din Tisoveț nu pot căpĕta întărirea statutelor pentru a avé o reuniune de cântărĭ.

Scólele române și inspectorii ungurĭ.

N'am de gând sĕ scriu vre-un articol fulminant la adresa Ungurilor, acésta las s'o facă aceia, carĭ sunt mai dibacĭ în ale politicei. Dér acum când Ungurii cu mileniul lor se pregătesc sĕ dea dovedĭ Europei despre „liberalismul" lor atât de mult bucinat în tóte părțile și pe tóte căile, noi învĕțătorii nemaghiarĭ, carĭ în decurs de un pătrar de secol am fost atât de amar persecutațĭ de către Maghiarĭ pentru simțemintele nóstre naționale, avem datorința sĕ ne ridicăm și noi vocea, ca așa, când se va scrie istoria suferințelor naționalităților de sub stăpânirea ungurescă, sĕ avem și noi loc pe o pagină a acelei istorii.

In tóte țĕrile constituționale, libertatea învĕțĕmêntului formézĕ unul dintre prin-

---

Cum îl rabdă locul, Dómne, cum îi vine
Suflet sĕ mai umble dile supĕrat
Pentr'o vorbă numai? El e dór' bărbat
Și e mai cuminte decât o femeie —
Pentru-ce s'aprinde? pentru ce sĕ iee
De banĭ bunĭ prostia orĭ-cărei femei?
Vedĭ, a lui e vina! Nu e vina ei,
A voit sĕ-șĭ bată joc de ea; s'o strîngă
Cu țîțîna ușii — și-i venia sĕ plângă
De nĕcaz. Sĕrmana, ea s'a încredut
Și-acum el în urmă vedĭ ce i-a făcut:
I-a spus verde 'n față, că-i mai place Lina!
Ea-l iubesce, biata, cum iubescĭ lumina
Ochilor, și tóte-tóte 'i-le-a dat
Și-acum el o pórtă gurilor prin sat
O 'ngloteșce 'n vorbe ca pe-o vinovată.
Tuturor le spune, că Simina-i fată
Mai așa, și altminterĭ, toțĭ știu de la el
Că pe-un braț Simina are un negel —
Cum mai vine, Dómne, peste om năpastea
Tótă diua fata s'a gândit la astea
Și din tóte una mai mult rĕsărea:
Și-a bătut Lisandru joc numai de ea.
Și gemea Simina, foc acum pe dênsul
Și strîngea din gură sĕ-șĭ înghită plânsul.

III.

A venit Joiana. Fata și-a luat
Donița, sĕ mulgă. Era bine séră,
Cald bătea prin frunde vênt de primăvéră.
Fratele Simineĭ, Nicu, tremurând
Sta 'n cămașa-i lungă de copil, ținênd
Luminarea 'n préjma doniței. De-odată
El clătește céra și 'ngânând arată
Pe pământ cu mâna: „Uite ce-ai făcut".
Și târdiu la urma urmei a vĕdut
Fata, că de lapte donița e gólă:
Mult pe jos mulsese, mai puțin în pólă.
Nicu e de vină! „Nu mai vĕd de tel!"
Și-l isbi d'oparte, și-a lovit în el —
Și plângênd copilul și-a câtat cărarea.
Ea luând din mână-i volnic luminarea
O lipi de-o pétră, ca sĕ mulgă ear.
Nu mai era lapte, ea smâncea 'nzadar
Ugerul, și vaca póte nicĭ-odată
N'a mai fost ca astădĭ neastĕmpĕrată.
Și-a 'ncetat Simina, că s'a ostenit.
Când era prin tindă ea și-a amintit
C'a lăsat aprinsă alba luminare.
„D'apoi ce? Atâta pagubă mai mare!"
Și-i sări de-odată gândul la vițel:
N'a lăsat în uger lapte pentru el
Și audi, sĕrmanul, cât de jalnic muge:
„Ei, dar' ce-i o nópte! Mâne în dorĭ va suge!"
Și-a înălțat din umerĭ. Iaca'așa!.. Ce-i pasă!
A întrat aprinsă și grăbită 'n casă,
Donița punênd'o după ușe 'n cui,
Mă-sa stă crucită. „Păi, acol'o pui?
Vino și strecóră laptele odată!"
Ea prindĕndu-șĭ grabnic vasul, 'i-l arată
Mă-sei și-l isbește: „Ce sĕ mai strecor?
Și rĕstit sĕ 'ntórce fata 'ntr'un picior.
Și s'a 'ntors și mă-sa negrăind de témă
Nu cumva sĕ bage omul ei de sémă
Ce isprăvĭ îi face fata, c'apoi joc!
Și s'au pus la cină. Fata sta la foc.
Și când dise mă-sa: „Haida, fă, la cină!"
„Nu mânânc!" rĕspunse și eși 'n grădină.

IV.

Se 'nserase bine. Turmele trecĕnd
Zângăniau vr'un clopot, și veniau pe rĕnd
Dela câmp. Amurgul înegrise zarea.
S'audia 'n departe tremurat cântarea
Buciumului jalnic, ca un psalm, în vênt —
Și plângea Simina și privia 'n pământ
Și-șĭ vedea viéța tótă pustiită
Dintr'o vorbă numai! Se simția slăbită
Ca d'un vêc de bólă. Tóte-acum s'au dus
Și din ce? Simina n'avea chip de spus.
Ierĭ, de către séră, a plecat Simina
Ca sĕ duc'o mustră de cusut la Lina,
Prietena ei, póte cea mai bună 'n sat.
Mă-sa 'n tĕrg fusese ierĭ și-a cumpĕrat
Mere; și Simina a luat trei mere
Sĕ le ducă Linei. Și Lisandru 'i cere,
Intêlnind'o 'n stradă, mĕrul cel ținut
Pentru el — dér fata i-a dat necerut.
De pe piept cămașa vesel ea-șĭ desface,
Singur el s'alégă mĕrul care-i place.
„Dér décă iau două?" — „Bine, décă vréi
Imĭ ajunge unul! — „Dér décă iau trei?"
Și Simina rîde: „Mi-le iai pe tóte!
Décă-țĭ place, ia-le!" — „Tu te superĭ póte?"
„Nu Lisandre; uite aș fi vrut, așa,
Sĕ dau Linei unul. Lasă, că-i voiŭ da
Altă-dată; Lina n'are dór' sĕ péră!"
„Décă-i pentru asta, fac eu astă-séră
Sĕ 'ntêlnesc pe Lina, sĕ-i dau mĕrul, vréi?
„Eu ți-le dau ție, nu i-le dau ei",
„Bine, îi dau mĕrul, spun că-i dela mine
Și-așa mi-e mai dragă Lina decât tine".
. . . .

V.

Ea stĕtea pe laiț sub cireș. Cu ea
A venit și Turcu. Liniștit ședea
Cânele de-alăturĭ și-șĭ privia stăpâna.
Brațul stâng nălțându-l, ea-șĭ aduse mâna
Până peste obrajii rumenĭ și învolțĭ,
Ér cu mâna dréptă apucând de colț

cipiile fundamentale ale statului, prin urmare acest principiu cu atât mai mult ar trebui respectat în statele constituţionale compuse din felurite naţionalităţĭ, — cum este statul nostru. Dér sĕ vedem, cum înţeleg Ungurii acest principiu constituţional şi cum îl aplică faţă de Nemaghiarĭ şi în deosebĭ faţă de noi Românii.

Statul unguresc nu cheltuesce pentru învĕţămêntul nostru naţional nicĭ un ban din budgetul statului, nu esistă nicĭ o şcólă séu instituţiune culturală naţională de stat. Românul. Slovacul, Sêrbul plătesce dările şi face drumurile de-o potrivă cu Ungurul, dér din ajutórele şi beneficiile statului nu se bucură de-o potrivă cu Ungurul. Ba ne este tuturora cunoscut, că societăţile de maghiarisare aşa numite „Kulturegyleturĭ“ pe contribuenţii Românĭ, Slovacĭ şi Sêrbĭ nu odată i-au silit prin autorităţile administrative sĕ plătéscă pe lângă birurile grele către stat, comună şi comitat, alte taxe şi birurĭ grele de mii şi mii de florenĭ pentru aceste societăţĭ, carĭ luptă pentru desnaţionalisarea nóstră. O nelegiuire mai mare nu se póte închipui decât de-a sili pe bietul Român, ca şi pe celelalte naţionalităţĭ nemaghiare sĕ ajutore societăţĭ vrăşmaşe esistenţei lor.

Pe când şcólele nóstre naţionale se susţin cu atâte jertfe din sudórea poporului nostru, ér noi învĕţătorii trăim în cea mai mare miseriă, pe atuncĭ liberarul guvern unguresc închide una după alta şcólele nóstre, şi pe noi învĕţătorii, décă dăm semne de viéţă românéscă, ne scot din slujbă şi ne fac procese. Legea asupra învĕţămêntului, din 1868, pare a fi fost adusă numai pentru a orbi ochii lumei, căcĭ încă la 1879 urmă încălcarea acelei legĭ prin întroducerea limbei maghiare în scólele nemaghiare. Acésta s'a făcut pentru luminarea naţionalităţilor, cum ḑic Ungurii, căcĭ limba ungurécă e fórte cultă, bogată, frumósă, dulce, sonoră şi atât de cunoscută, încât fiă-care cărturar cu ajutorul acestei limbĭ póte cumpĕra pepenĭ de pe pusta Ungariei şi póte ceti ḑiare ca „Magyar Allam“, carĭ se dau gratuit, şi carĭ cu durere trebue sĕ vedem, că pentru mulţĭ preoţĭ românĭ sunt de multe-orĭ singura lectură.

Dela acest an se începe adevĕrata gónă contra învĕţămêntului nostru naţional. Guvernul s'a folosit de tóte mijlócele pentru împedecarea învĕţămêntului nostru naţional, ér acei bărbaţĭ ai nemului nostru, carĭ şi-au ridicat glasul contra fărădelegilor, au fost persecutaţĭ şi lovițĭ fără cruţare de sovinismul unguresc. Décă aşĭ voi sĕ înşir mai ales suferinţele nóstre ale învĕţătorilor nemaghiarĭ, ar trebui sĕ scriu volume întregĭ, căcĭ prigonirile în contra nóstră în anii din urmă mai ales sunt aşa de dese, ca nisipul mării.

La începutul acestui pătrar de secol prin ţiuuturile românescĭ se mai aflau şi câţĭva Românĭ printre conducĕtorii învĕţămêntului, dér acéstă eră n'a ţinut mult, căcĭ guvernul unguresc pe toţĭ inspectorii nemaghiarĭ de şcólă i-a înlocuit cu Jidano-Maghiarĭ. Adĭ în tótă Transilvania şi Ungaria nu găsescĭ un inspector român. Invĕţămêntul nostru naţional este lăsat în mânile unor campionĭ ai maghiarismului, carĭ nu posed de loc limba naţionalităţilor şi în loc ca sĕ fiă apostolĭ ai luminei şi ai progresului duşmanĭ neîmpăcaţĭ ai nesciinţei, sunt cei mai aprigĭ duşmanĭ ai învĕţămêntului nostru, pe care îl denunţă di de ḑi sub tot felul de pretexte false; rapórtele lor către ministrul cultelor în loc ca sĕ raporteze despre starea învĕţămêntului şi sĕ arate, décă cutare învĕţător este orĭ nu pedagog bun şi harnic de-a lumina tînĕra generaţiune, inspectorii se intereséză numai de maghiarisare şi fac pe poliţaiul, întrecêndu-se prin denunciărĭ false şi rĕutăciόse contra şcólelor şi a învĕţătorilor noştri, ér la rêndul sĕu pe învĕţătorii denunţaţĭ îi alungă din oficiu, şi şcólele le transformă în şcóle de stat, unde se învaţă numai unguresce. Cu un cuvênt, guvernul unguresc prin agenţii lui ne vânéză pe noi învĕţătorii românĭ cum vânéză duhul cel necurat sufletele celor curaţĭ!

Suferinţele Românilor şi ale Slavilor în special de 20 de anĭ încóce, pe terenul cultural nu se pot descrie. Slavilor li-au închis mai tóte şcólele, Românilor li-au interdis sĕ facă şcolĭ nouĕ din banii lor propii, ér cele esistente le-au împovorat cu programe, a căror ţintă e de a face din toţĭ copiiĭ *ungurĭ* şi *nu ómenĭ luminaţĭ*. Ḑi cu ḑi lupta, ce-au întreprins'o Ungurii dela putere pentru nimicirea învĕţămêntului nostru devine mai turbată.

Guvernul nngaresc prin inspectorii sĕi şcolarĭ au scos şi scot din şcóle cărţile nemaghiare şi mai vêrtos hărţile (mapele) românescĭ, din simpla causă, că în ele se presentă ţĕrile şi localităţile cu numele lor românescĭ, sperând ministrul, că şcolarii românĭ vor uita în acest chip numirile românescĭ.

Inspectorii şcolarĭ dela noi, în loc ca sĕ fiă, ca în celelalte state civilisate din Europa, soldaţii de frunte ai falangei îndreptate în contra întunerecului şi a nesciinţei poporului, în loc sĕ fiă amicii culturei omenirei şi-au luat chiămarea de-a schingiui învĕţămêntul nemaghiar, ér pe noi învĕţătorii de-a ne amărî şi împedeca în desvoltarea nóstră pedagogică, în limba nóstră naţională. E strigător la ceriu, când eştĭ oprit de a nu mai vorbi în limba mamei tale!

Mai întâiu sub era lui Trefort, şĭ-a pus guvernul laba pe şcólele grăniţerescĭ din districtul Năsĕudului, mai apoi şi pe cele din Banat, şi acum, sub era faimosului Wlassics, pe cele din jurul Sibiiului. Cine nu scie apoi de uriciósa instituţiune de maghiarisare a „Kisdedovurilor“, cine sĕ nu-şĭ aducă aminte de destituirea a sute de învĕţătorĭ dela şcólele nóstre din causă că n'au sciut limba ungurésca, — dér de batjocura, ce-au suferit unii dintre noi învĕţătorii nemaghiarĭ pe la cursurile de limba ungurésca din anul trecut?

Şi tóte aceste loviturĭ ni-se dau prin mijlocirea inspectorilor ungurescĭ, carĭ décă nu ne pot câştiga şi îndulci pentru limba ungurécă, atuncĭ ţine-te învĕţătorule: ai pĕcătuit în contra statului, eştĭ un trădător de patriă, vei fi dat pe mâna justiţiei, ungurescĭ! etc. etc.

Şi după tóte astea întreb, óre noi, învĕţătorii nemaghiarĭ, cum am puté iubi şi onora pe aceştĭ ómenĭ, carĭ voesc nimicirea nóstră? Cum am puté cinsti noi cei cu inima curată, pe nisce inspectorĭ de scólă ca vestitul Sipos al Bihorului, care nu s'a sfiit de-a conduce însu-şĭ cunoscutul vandalism dela Oradea-mare? Convine óre cu spiritul timpului de acuma, ca bărbaţĭ puşĭ în fruntea învĕţămêntului dintr'un comitat, sĕ se pue în fruntea unor derbedei de stradă şi sĕ distrugă casele cetăţenilor, cum s'a întêmplat la Oradea-mare? Şi un inspector ca Sipos încă mai funcţionéză şi astăḑĭ fără a fi fost tras la rĕspundere, ba póte că cu ocasia mileniului are sĕ fiă decorat pentru faptele sale! Şi cum ar puté colegii noştri slovacĭ sĕ iubéscă inspectorĭ scolarĭ ca cel din Trencin, care împreună cu fişpanul a luat peste 100 de copii dela sînul mamelor slovace şi i-a dus în comitatul Aradului, unde inspectorul acestui comitat şĭ-a luat angagiamentul de a-i maghiarisa?

Sufletul nostru e plin de amărăciune şi nu vom rĕspunde la aceste întrebărĭ. In faţa Europei culte lăsăm însĕ sĕ rĕspundă guvernul unguresc acuma, când conaţionalii sĕi se pregătesc sĕ serbeze venirea lor din Asia!

G. B. Vancu,
absolvent al scólei preparandiale de Oradea-mare.

Convocare.

In sensul art. XIV din statute se convócă prin acésta *adunarea generală a Associaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sod. rom. din Braşov*, pe Duminecă, *3/15 Martie*, órele 2 după amédĭ, în sala de desemn a gimnasiului român.

Agendele vor fi: 1) Raportul Comitetului despre lucrările sale în decursul an. 1895; 2) Raportul cassarului; 3) Alegerea unei Comisiunĭ pentru înscrierea de membri; 4) Raportul Comisiunei despre censurarea socotelilor şi asupra Raportului Comitetului; 5) Propunerĭ eventuale; 6) Alegerea Comisiunei pentru censurarea socotelilor an. 1896.

Din şedinţa Comitetului ţinută la 16 (28) Faur 1896.

N. P. Petrescu, preşed. *Arseniu Vlaicu*, secretar.

Intrunirĭ învĕţătorescĭ.

Mădăraş, 1 Martie n. 1896.

Că adunările tractualĭ au pentru învĕţătorĭ róde din cele mai mănóse, e lucru constatat. Disertaţii instructive, prelegerĭ practice, schimbărĭ de părerĭ, tóte contribue ca sĕ se clarifice ideile lor.

O astfel de adunare tractuală s'a ţinut la 18 Faur n. c. în Amaţ, din districtul protopopesc Mădăraş. Deşĭ frigul era încă în puterea s'a, membrii tractualĭ, des de diminéţă sosiţĭ la 8 óre plécă în corpore la biserică pentru ascultarea sf. liturigii, cerênd binecuvêntarea Dumneḑeiască peste lucrurile lor. Sf. liturghie fu celebrată prin M. O. D. Mihail Darabant paroch local, împreunată cu un „*Te Deum*“.

Conform programeĭ, la 9½ óre diminéţa, membrii tractualĭ intrunindu-se în spaţiósa sală de învĕţămênt, fură salutaţĭ de valorosul preşedinte, d. *Mihail Marcuş* înv. diriginte în Mădăraş, prin un „Bine a-ţĭ venit!“ arĕtând tot-odată în rostul vorbirei sale, că cine sunt cei ce se întrunesc şi care este scopul întrunirei lor? Terminând declară adunarea de deschisă între strigări de „Sĕ trăiască!“

După aceea d-l notar filial Vasiliu *Popan*, cantor-învĕţător în Viile-Sătmarului aduce la cunoscinţă adunărei, că se împlinesce deja 3 anĭ de când a luat asupra-şĭ funcţiunea de notar, şi mulţumind pentru încrederea pusă în el, îşĭ dă dimisia. Se cere cu stăruinţă, că d-l Popan sĕ priméscă din nou notarialul, însĕ d-s'a nu primesce. Se purcede decĭ la alegere nouă; alegênd în locul dênsului de notar cu aclamaţiune pe D. Ioan *Ciulean* învĕţ. în Mădăraş.

Apoi se ţinu o prelegere practică prin învĕţătorul local D-l. Vasilie *Lucaciu* cu clasa I din scriso-cetit: „*Pregătire la scriptologiă*“. O óră completă a întreţinut d-l propunĕtor scolarii cu tractarea lecţiunei; începênd cu primele elemente, continuă treptat şi termină cu desvoltarea sunetului „i“, fiind lecţiunea predată în adevĕratul ton al învĕţămêntului şi în modul ce dă cuvêntului putere fructificătóre; nu s'a sciut de obosélă, de unde se vede, că d-l Vasilie Lucaciu e bine pĕtruns de adevĕrurile obiectelor de învĕţămênt.

Urmă cetirea disertaţiunei: „*Ce e causa nefrecuentărei, şcólei şi cum s'ar putea aceea delatură?*“ prin Ioan *Ciulean* învĕţ. în Mădăraş. Elaboratul a fost lucrat cu diliginţă ţinênd sémă de obiceiurile şi împrejurările din acest ţinut; a fost ascultat cu viu interes.

Preşedintele, pe basa estrasului prot. al com. central luat în şedinţa din 11 Nov. 1895 în Carăii-marĭ, propune:

a) Pentru realisarea măreţei idei în născocirea unui *album* al tuturor învĕţătorilor românĭ cu finea acestui secul sĕ concurgem şi noi, învĕţătorii tractualĭ, dér ca şi când e vorba de un lucru mai recent, ce póte da fraţilor învĕţătorĭ (onóre căror

---

Mâneca ei stângă, îşĭ ştergea plânsórea.
Sĕ pornise vêntul prin cireş, şi flórea
A 'nceput sĕ ningă, şişăind domol
Şi cădea pe pieptul şi pe braţul gol
Al Siminii, stându-i albă 'n póla rochii.
Douĕ trei florĭ póte au ajuns în ochii
Cânelui, că 'n urmă dênsul a început
Mirăind sĕ mişte capul. A tăcut
Câte-va clipite şi-a 'nceput mai tare,
Fata treserită, sĕ mira ce are
Cânele, şi blândă ea l'a mulcomit.
N'audia nimica. Vêntul a clătit
Ramura pe care sta vre-o păsĕrică
Şi dormia — sĕrmana s'a abătut de frică,
Şi acel sgomot dase cânelui prepus.
Ce 'ntunerec! Fata s'a isbit în sus,
Şi simţea că-'i arde capul ei, ca focul
Şi de amar năvalnic n'o mai ţine locul.
„Prea sunt eu nebună!“ Şi pe când zicea
S'a înălţat cu totul, hotărît avea
Gândul, sĕ se ducă liniştit în casă.
Dar simţia o mână grea cum îi apasă
Peptul şi-o sugrumă, şi o ţinea drept.
„Ce sĕ fac în casă, dar' aicĭ ce aştept?“
Şi îi vinea sĕ ţipe ca dintr'o pădure
Şi-i vinea sĕ urle ca din foc, sĕ 'njure
Şi-i vinea sĕ plece, nóptea cum era
La Lisandru acasă — ce e de-ar pleca?
L'ar găsi prin curte, lar, găsi la cină,
L'ar ruga, spunênd-i, că el nu-i de vină
Şi plângênd 'i-ar ḑice: Nu fi supărat
Bate-mĕ, Lisandre, că nu facĭ pĕcat.
El e bun ca lumea, el le iartă tóte
El nu ţine minte şi-ar erta-o póte!
Şi cu aceste gândurĭ ea s'a îmbărbătat —
Dar' în clipa asta Turcu şi-a înălţat
Capul, întorcêndu-l întro parte ţintă.
S'a mişcat şi fata şi-a rĕmas ca frântă
Şi simţea că oichii-i ca de frigurĭ ard.
Cine-i? Ce-i acolo? S'auḑia la gard
Parcă-i om, ce vine. Se gândea Simina
Că de bună sémă érăşi e vecina
Tudora, că dînsa după obiceiu
Rupe din gard vréscurĭ, când nu-'i gardul ei
Dar' pe vremea asta? Tocmai potrivită,
Pe când tótă lumea dórme liniştită.
D'ar fi fost mai ḑiuă fata s'ar fi dus
Drept la gard, şi leicii furcă i-ar fi spus
Vorbe de ocară, numai trei cuvinte,
Că de mult tot fură gardul, ş'apoi minte,
Dac'o întrebĭ, se jură când e la prilej
Că de-a pus ea mâna măcar p'un gătej
S'o găséscă mórtă mâne 'n zori vecinii.
Ba a spus odată tatălui Siminii:
„Ce te legĭ de mine? Hai, sĕ vedĭ ce ard,
Ecă 'mĭ sari cu vorba, că eu fur din gard!
Vreai sĕ-'ţĭ fac eu póte gardul nou? Ba bine
Leagă-te de fată-'ţĭ, ce te legĭ de mine?
Ea-'ţĭ despóie gardul“ —
Şi Simina sta
Locului, de spăimă nicĭ nu cuteza
Sĕ resufle tare, ca sĕ n'o audă
Tudora, şi-a prins-o tremurul de ciudă,
Şi simţia suindu'i sângele 'n obraz.
„Slabă eştĭ de înger!“ Şi'i era năcaz
De slăbia d'astăḑi, ca d'o făcătură.
Cânele într'una mîrăia din gură:
Ca sĕ tacă, fata grabnic 'l-a adus,
'I-a pus capu 'n pólă şi pe ochi 'i a pus
Mânile — d'odată a simţit că-i trece
Junghiul pe sub cóste, fulgerat şi rece,
Şi s'a strîns de spaimă tótă lângă pom.
A vĕzut cu ochii, cum trecea un om
Prin grădină. Etă'l! Ţine în mânĭ zăbunul.
Par-'că's doi — e umbră! Nu, e numai unul.
Un tâlhar! Se duce spre feréstră drept.
Inima Siminei sĕ isbia în pept
Ca pe mal un păstrăv, şi vr'o douĕ clipe
Nu-i vinea resuflet. Şi-'i vinea sĕ ţipe.
Sĕ temea. Sĕ tacă mai rĕu sĕ temea.
Ar fi mers în casă, dér déc'o simţea
De pe paşĭ tâlharul? S'ar grăbi sĕ vie
Către ea, s'o bată. Dómne cine ştie
Ce om rĕu e dênsul, rĕu că altfel cum?
Vr'un fugit din ocnă, care-ţĭ sare 'n drum
Şi te omóră ḑiua. — S'a oprit de-odată
Ci tiptil s'aşéză la feréstră, étă
El îşĭ ţine 'n mână pălăriă, stând
Ca lipit de zidurĭ, şi din când în când
Işĭ iveşte capul, numai câte-o clipă
Şi pĕtrunde casa şi s'ascunde 'n pripă.
Etă-l acum merge, şi mai îndrăsit
Spre feréstra casei cea din Rĕsărit,
Tot mai des priveşte, tot mai mult s'arată.
Par'că nu e 'n casă cel pe care'l cată.
Nu ştiu cum Simina nu se mai simţia,
Îi vinea sĕ crédă şi tot nu credea,
Dér în urmă dênsul s'a întors odată
Oblu, că Simina îi vĕḑuse tótă
Faţa 'n zarea lampei — roşie s'a făcut
Şi-'i venea sĕ rîdă de ce s'a temut.
Şi-ar fi rîs cu hohot, dér' cu mâna stângă
Şi-a 'nvĕlit obrajii 'şi-a 'nceput sĕ plângă.

VI.

Se zărea de lună. Cânele a lătrat
La străin, dér' vesel fuga el a dat

se cuvine) ocupaţiune mai seriósă, nu li-a prea convenit şi fiind păreri: *pro* şi *contra*, se primi numai în principiu; încât pentru realisarea aceleia se lăsă pe anul viitor, cu atât mai vêrtos, că cei din viţa lui Arpad în ést an o sĕ-şi serbeze mileniul dela năvălirea lor peste plaiurile strămoşilor noştri în tótă splendórea, ér noi avem datorinţa de-a ne abţiné.

b) Considerând, că d-nii protopopi din Archidiaconatul părţilor Sătmărene adî nu mai asistă în persónă la luarea esamenelor de véră în şcólele de sub inspecţia lor, pentru ca acelea sĕ fiă totuşi în adevĕratul sens al cuvêntului *esamene solemne*, membrii corpului didactic tractual *iau asupră-şi sarcina, de-a asista şi refera* fiă-care dintre ei în proxima adunare tractuală *despre decursul acelui esamen, unde va fi esmis în anul scol. 1895/6.*

Pentru realisarea acestei idei se decide:

1) D-l Vasile Lucaciu, înv. în Amoţ, va asista la esamenul de véră în parochia *Hirip*; 2) D-l Vasile Popan, înv. în Viile-Sătmarului, va asista la esamenul de véră în parochia Amaţi; 3) D-l Vasile Vago, înv. în Hirip, va asista la esamenul de véră în *Tătăreşci*; 4) D-l Constantin Pintea înv. în Tătăreşci va asista la esamenul de véră în parochiă *Terebeşci*; 5) D-l Georgiu Mateiŭ, înv. în Jidani, va asista la esamenul de véră în *Ruşi*; 6) D l Ioan Ciulean, înv. în Mădăraş, va asista la esamenul din parochia *Pişcar*; 7) D-l Ioan Muth, înv. în Terebesci, va asista la esamenul din Mădăraş asemenea şi D-l Nic. Iogas, înv. în Ruşi, 8) D-l Vasile Szilágyi, înv. în Pişcar, va asista la esamenul de véră în parochia *Jidani*.

Dela întrunire au absentat: Vasile Szilágyi cantor-învĕţător în Piscar şi Georgiu Mateiu, cantor-învĕţător în Jidani. Am însemnat numele acestor d-ni învĕţători absenţi, pentru că nu sciu din ce causă nu s'au presentat, nici escusat. De 8 ani cel dintâi numai odată, al doilea numai de 2 ori a participat la adunări tractuale. Fiă-le de bine.

Proxima adunare tractuală se va ţiné în anul viitor în Viile-Sătmarului.

Preşedintele în numele membrilor tractuali mulţămesce în special parochului din Amaţ M. O. D. *Michail Darabant*, apoi d-lui Eugeniu *Ardilean*, teolog în Ungvár, şi tinĕrului de mare speranţă N. *Darabant*, jurist în Oradea-mare, ca óspeţi, — şi în fine membrilor cerculul filial pentru corecta ţinută şi interesul manifestat. Inchide adunarea cu dorul de a ne saluta în numĕr complet la viitórea adunare, ér membrii rĕspund prin un: „Mulţi ani!“

Ioan Ciulean,
not. reun. filial

SCIRI ULTIME.

Viena, 6 Martie. Guvernul austriac e hotărît ca la casul, décă din nou va fi ales *Lueger* primar al Vienei, întărirea primarului ova amênalună *de ţile*, pentru ca aşa sĕ evite eventuale *dificultăţi din partea Ungariei*. Astfel e propabil, că oraşul Viena va fi representat la mileniu nu prin Lueger, ci prin comisarul guvernial *Friebeis*.

Se vorbesce şi despre aceea, că la cas, décă va fi ales ca primar Lueger, se va convoca dieta Austriei de jos şi se va schimba legea comunală astfel ca *primarul Vienei sĕ nu mai fiă ales, ci numit de împĕratul*. In casul acesta pentru postul de primar este destinat prinţul *Liechtenstein*.

Roma, 6 Martie Cabinetul încă nu s'a alcătuit, cu tóte aceste diarele: *„Popolo Romano“* şi *„Messagero“* afirmă, că se va forma un cabinet *Rudini-Ricotti*, în care apoi vor intra Brin, Colombo, Gallo şi Carnure.

Roma, 6 Martie. *„Popolo Romano“* publică scirea tristă pentru Italieni, că sórtea fortăreţei italiene *Adigrat* este fórte îngrijitóre, deóre-ce este *încunjurată de Şoani şi mai are provisiant numai pentru trei ţile.*

Ruşinea închipuită.

(Vorbire între fetiţele: Marióra şi Elisabeta).

M. Bună séra. Elisabeto!

E. Bună séra, sorióră dragă!

M. Da bine, soro, ce era ieri cu tine de n'ai stat sĕ m'aştepţi, când te-am strigat?

E. Cum eram sĕ stau fă, când tu nu erai singură, ci mai veneai cu două femei după tine.

M. Şi ce avea d'a face, că eram cu acele două femei? óre ai început şi tu, de când te-ai făcut fată mare, sĕ te ferescĭ de ochii lumei?

E. Nu acésta a fost causa de n'am stat Marióro-dragă, dér 'mi era tare de grabă sĕ ajung mai repede acasă.

M. Cu tótă graba ai putut sĕ mĕ aştepţi un minut, dér se vede trĕba că te-ai mândrit, şi acum nu-ţi mai place sĕ stai cu ori şi cine de vorbă.

E. Ba acum sĕ-ţi spun drept, Marióro; nu e ce cugeţi tu, căci chiar şi sĕ fi vrut sĕ te aştept şi tot nu puteam tocma în momentul acela, deóre-ce aveam în mână un ulcior cu apă şi-mi era ruşine sĕ stau ca sĕ nu mĕ vadă cum-va şi femeile acelea, că am venit eu după apă întocmai ca o servitóre.

M. Ha! ha! ha! Trebuie sĕ rîd, când te aud astfel vorbind, că-ţi e ruşine sĕ-l duci în mână un ulcior cu apă. Dér sĕ dicem soro, ca mamăta e bolnavă şi servitórea nu vĕ este acasă; tu ce faci atunci cu ruşinea ta închipuită? Laşi tu atunci pe mamă-ta sĕ móră de sete, séu te duci vrênd ne-vrênd după apă?

E. Audi vorbă la ea! Dér cum sĕ nu-mi fiă mie ruşine sĕ umblu cu ulciorul în mână în faţa lumii, întocmai ca o servitóre!

M. Ia spune-mi, Elisabeto, pentru care scop ţi-a făcut Dumnedeu mânile; sĕ te uiţi la ele, ori sĕ le pui la lucru? A lucra nu e nici o ruşine surată, fiă la ori şi ce lucru ar fi! — Pentru noi fetele de aici în adevĕr este ruşine, căci după ce ne mărim şi tocma când ar fi timpul sĕ putem şi noi învĕţa fel de fel de lucruri femesci stăm închise în casă în tocma ca Turcóicele sĕ nu ne vadă lumea. Şi prin acésta, afară de lucrurile ce le învĕţăm dela mamele nóstre, nu mai scim şi altele, de-şi astădi se cere dela o femeiă casnică sĕ scie fórte multe. Vedi bine, că hainuţele de pe noi şi alte albituri le plătim streinilor sĕ ni-le cósă. De când s'au incuibat mândriile în satele nóstre, străinii s'au îmbogăţit, ér noi am sĕrăcit, căci cum e vorba: *„Cine scie sĕ porte mândriile, sĕ scie sĕ şi le şi facă.“*

E. Vorbele tale sunt frumóse, Mărióră, dér pe mine nu mĕ vei puté scóte din ideile mele, ca eu, fată de om cu stare sĕ muncesc ca o servitóre.

M. Décă e trĕba aşa, atunci spune-mi, unde a fost întêlnit'o Isac, fiul lui Avraam, pe Reveica, fata bogatului Vatuil, când s'a dus s'o peţéscă?

E. După cum îmi aduc aminte, a întêlnit'o la fântână tocmai când se dusese cu un ulcior pe umere sĕ aducă apă.

M. Şi cui i-a dat ea apă sĕ bea?

E. Ea i-a dat şi lui şi servitorului sĕu şi după aceea li-a adăpat şi cămilele.

M. Ei, şi ce mai dici tu acuma, óre Reveichi îi va fi fost ruşine s'o vadă chiar un fecior aducênd apă?

E. Asta n'o sciu!

M. Da cum sĕ nu scii, când tu singură îmi spui, că Reveica nu numai că nu s'a ferit de Isac, ci i-a adăpat chiar şi cămilele lui.

E. Tu ai tótă dreptatea, Mărióro, căci a lucra la ori ce fel de lucru nu e ruşine şi nici a ne arăta în lume cu trĕbă bună*). Reveica ni-a lăsat un esemplu destul de frumos, pe care avem sĕ-l imităm şi noi. Eu voiŭ vorbi şi cu mama despre acésta şi mâne diminéţă voiŭ veni la tine, ca sĕ mergem amêndouĕ la dómna aceea bĕtrână, de care îmi spuneai, că e o inimă bună şi o vom ruga sĕ ne învĕţe mai multe din economia casnică. Pe mama de mi-se va opune, o voiŭ capacita.

M. Bravo, Elisabeto! Tu eşti o fată tare înţeléptă. Aşa sĕ faci!

Pe mâne diminéţă te aştept cu multă nerăbdare. Aşa-déră la revedere!

E. (îi întinde mâna) Adio, Mărióră dragă!

Intocmită şi localisată de dascălul
Domeţiu Dogar.

*) In comunele săcelene fetele, după ce se măresc, nu se mai vĕd la nici un fel de petreceri, afară de cele îmbrăcate în haine domnesci, căci ţin de lucru scandalos a-le vedé cine-va afară din casă, fiă chiar cu părinţii lor.

ECONOMIA.

Ceva despre comasări.

Timp îndelungat, veacuri întregi au trecut, până când neamul omenesc, sporindu-se mereu, a tot cuprins câte puţin din suprafaţa globului pămêntesc, aşedându-se cu turmele sale de vite mai cu sémă pe locurile, ce se păreau mai acomodate şi mai bune pentru păşunat.

Cu timpul şi viéţa acésta de nomadi, cari adecă se mutau cu turmele lor dintr'un loc într'altul, a început a se mai restrînge, aşedându-se popórele stabil pe locurile, ce le ocupaseră fiă pe cale pacînică, fiă prin cuceriri cu arma.

In modul acesta ni-se înfăţişéză primele ocupaţiuni ale pămêntului prin triburi şi popóre, ocupaţiuni, cari parte formau proprietatea ducilor séu voivodilor, parte a întregului popor colonisat. Cei dintâiŭ au sciut cu timpul, pe multe locuri, sĕ cucerescă şi partea poporului pe séma lor, obligându-l pe acesta sĕ facă serviţii de iobăgiă.

La început, după cum am dis, triburile şi popórele trăiau mai cu sémă din crescerea vitelor; după ce s'au mai înmulţit însĕ au început a cultiva şi bucate, purtând o economiă amestecată, de vite şi de câmp.

Astfel aşedându-se popórele stabil într'un loc, au început a-şi rêndui câmpurile, pe cari cu timpul le-au împărţit în trei părţi şi anume: ogóre, cari se lăsau şi pentru păşunat, sĕmĕnături de tómnă şi sĕmĕnături de primăvéră.

Sistemul celor trei câmpuri se dice, că l'au născocit Germanii, dela cari l'au împrumutat cele mai multe state. Astădi mai sporindu-se popórele, s'a adeverit, că nici sistemul celor trei câmpuri nu mai póte împăca trebuinţele lor de tóte dilele, din care causă s'a inventat sistemul câmpurilor *comasate*.

In câmpurile comasate nu se mai lasă ogor, ci pămêntul se cultivă întreg în tot anul, schimbându-se numai sĕmĕnăturile de pe el. De acea sistemul acesta este mai potrivit acolo, unde nu lipsesc braţele pentru lucrul câmpului.

Nu avem cugetul de-a intra de astă-dată în amĕnunte asupra câmpurilor comasate, arĕtând modul lor de împărţire şi cultură, ci mai mult de a arĕta aci pe scurt câte-va motive *pentru* şi *contra* comasărilor.

Partisanii comasărilor dic, că pămêntul nu odihnesce nici un an chiar şi décă se lasă în ogor, deórece sărurile şi leşiile aflătóre în el tot aşa se topesc şi nimicesc, ca şi când s'ar lucra; că ogórele, după ce se ară, nu mai dau nici vitelor păşunea de lipsă, aşa că vitele stau sĕ péră de fóme peste véră; că fiind pămênturile tare parcelate şi risipite, se pierde mult timp de lucru cu alergatul dela un loc la altul; că nefiind pămênturile destul de bine însemnate prin petrii séu brazde, se întêmplă multe pagube şi neplăceri cu vecinii agricolor şi fênaţelor; că cu deosebire la uscatul şi strînsul fênului se alérgă fórte mult dela un loc la altul, mai cu sémă când se ivesce pe neaşteptate câte-o ploiă; că fiind pămênturile necomasate tare înguste şi mici, nu se pot nici îmbunătăţi şi gunoi cum se cade, de-óre-ce pe timp de ploi mari tot gunoiul se spală şi strĕcóră pe ale vecinilor, cu deosebire décă mai sunt şi cumva piedişe; că „schimbându-se bucatele“, după cum diceau străbunii noştri, „pămêntul încă odihnesce, fără a perde o parte din venit, rĕmânênd pămêntul nelucrat“, că ómenii s'au înmulţit, ér pămêntul a rĕmas tot acela, prin urmare în tot anul trebue întreg lucrat; că pe ogóre nu se pot ţiné la păşunit un soiŭ mai bun de vite, de-óre-ce pier de fóme peste véră mai ales ş. a.

Contrarii comasărilor însĕ dic, că bucatele nu se mai fac aşa bune în câmpurile comasate, ca în ogóre, cu deosebire grâul se corcesce şi pipernicesce de tot; că nu se mai pot ţiné nici atâtea vite ca până acum, deórece ţinute şi peste véră în grajd, recer prea mult lucru; éră păşunile comunale devin prea înguste, strîmte şi scumpe pentru tóte vitele locuitorilor; că cu prilegiul comasărilor se întêmplă prea multe nedreptăţi, apoi cheltueli mari, pentru acoperirea cărora proprietarii de pămênt trebue sĕ se înglóde în mari datorii; că pămêntul pe cele mai multe locuri e tare deosebit în privinţa soiului (calităţii) şi a producerei lui, prin urmare pe lângă tótă bunăvoinţa inginerului nu se póte împărţi drept; că pe multe locuri sunt riuri, cóste, déluri şi moraştine, cari pot deveni cu timpul stricăcióse pămênturilor comasate, că pe multe locuri de aceea se cer comasările, ca bocotanii cei mari sĕ cuprindă luncile şi şesurile cele frumóse şi roditóre, ca sărĕcimea sĕ nu mai pótă ţiné un ogor pentru varză (curechiu), cartofi séu alte legumi; că scăpând câte-odată vita séu porcul săracului în pămêntul comasat, sĕ se pótă pedepsi şi mai aspru ca până acum; că deşi cu prilegiul comasărilor se dă pămêntul la un loc, totuşi avênd proprietarul lui câţi-va

---

Ca sĕ-'i lingă mâna şi sĕ 'i-se arete
Prieten. Şi-atunci glasul plângătórei fete
Sĕ 'ncerca sĕ cheme cânele 'napoi,
Numai ca s'audă hoţul că sunt doi
In grădină. Vêntul, gata sĕ se culce,
Murmura o rugă doinitor de dulce.

VII

„Nu eşti supĕrată?“ — „Nu, dér' tu?“ —
„Nici eu!
„Şi mĕ ierţi?“ — „Lisandre, eu am fost
[de vină!“
Rĕsări-se luna, galbenă şi plină,
Ca o fată blândă, care 'n chip duios
Vine sus din ceruri sĕ ne-aducă jos
Linişte şi pacea zărilor albastre
Şi cu dor sĕ umple sufletele nóstre.
Sub cireş iubiţii mult timp a rĕmas,
Când din uşa tindii s'audi un glas
Mustrăror, dar dulce: „Unde eşti Simino,
Ne culcăm! Pe uşe pui zăvorul vino!“

1883. *G. Coşbuc.*

copii, după mórtea aceluia érăşĭ se parcelézá; că fiind şi pământul o marfă de vêndare, prin acésta el érăşĭ se póte schimba şi parcea; că în câmpurile comasate se recer cheltuelĭ mai marĭ, atât pentru procurarea unui soiŭ mai bun de vite, unelte şi semințe, cât şi pentru lucrul câmpului; că nu atât comasarea, ci mai mult hărnicia proprietarilor hotăresce, ca ei sĕ înainteze séu sĕ dea înderĕt cu starea şi averea lor ş. a.

Cumpănind motivele aduse acĭ *centru* şi *contra* comasărilor, va trebui sĕ ḑicem, că comasĕrile în cele mai multe casurĭ sunt fórte bune; cu tóte acéstea însĕ Românii de sub stăpânirea unguréscă au tot dreptul de-a se teme de el, de-órece vedem, că la noi şi comasările sunt un mijloc în mâna nemeşilor unguresci pentru de-a se îmbogăți de pe spinarea poporului nostru. De aceea poporul nostru preste tot locul, când aude de comasărĭ, se teme şi revoltéză, ca şi când ar auḑi de altă năpaste, orĭ bólă.

De-altmintrelea peste tot ḑis nu numai poporul nostru, care în urma temperamêntului sĕu trainic şi-a păstrat limba, legea şi alte datine frumóse strămoşescĭ, ci chiar şi altele privesc cu óre-care nepăsare la reformele şi îmbunĕtățirile introduse în timpul din urmă în economiă, pentru carĭ se recer: banĭ, banĭ şi ér banĭ, cum ḑicea Napoleon.

— „Sĕ vedem sĕ ne mai socotim, apoi vom cerca şi noi“. Cam în modul acesta rĕspund cei mai mulțĭ dintre plugarii noştri, când li-se face câte-o propunere pentru îmbunĕtățirea soiului vitelor séu a animalelor. După ce s'au convins apoi, că acelea sunt mai bune şi se plătesc mai bine, îndată probéză şi ei, fiă şi numai ca de probă pentru un mic început.

Ca dovadă despre acésta, vom aminti, câtă greutate întêmpina la început cultura trifoiului roşu. Indată ce s'au convins însĕ şi plugarii mai de rênd despre folosul lui, au început a-l cultiva şi ei, fiă şi numai prin holde, aşa încât astăḑi puține comune vei mai afla, în carĭ sĕ nu se cultive.

Aşa şi cu comasările! Sĕ se convingă numai poporul de rênd, că ele sunt spre bine şi folos, că la introducerea lor nu se face părtinire spre binele unora şi stricăciunea altora, şi atuncĭ de bună sémă, că comasările vor fi îmbrățişate cu căldură, ca un nou sistem economic, ce-l pretinde spiritul timpului, în care trăim.

I. Georgescu.

HIGIENA.

Bubat transmis printr'o scrisóre.

Dr. Grasset scrie despre un cas, unde o copiliță fiind visitată la bunicul sĕu, căpătă bubat. Doctorul ḑice, că el n'a mai vĕḑut un asemenea cas, ca pielea sĕ se jupóie ca de pe un şerpe şi el le scrie părinților copilei o epistolă despre morbul ei, şi pentru ca sĕ se convingă şi mai bine le trimisă în epistolă bucăți de piele jupuită. O soră a copiliței desfăcŭ scrisórea, o cetì şi o păstră.

Şése ḑile după primirea epistolei, căpătă o fierbințélă mare şi în timp de 12 óre apărŭ bubatul din fericire însĕ, copila se vindecă.

Un asemenea cas a fost comunicat de către Sannè, unde o scrisóre trimésă din Germania de o persónă, care suferea de bubat la altele două persóne, carĭ locuiau în Bretagne, ele s'au umplut de bubat şi una a murit, şi cealaltă s'a vindecat cu multă greutate.

De aceea mamele, carĭ din nefericire au avut copii bolnavĭ de acéstă bólă sĕ aibă grije şi sĕ spele cât se póte de bine corpul copiilor după-ce se jupóie pielea, şi chiar în timpul jupoirei sĕ ungă pielea cu vaselină, ca sĕ împiedece transportarea acestor pelițe, carĭ conțin microaii de bubat.

Ce i-s'a aflat în stomacul unui copil de 10 anĭ?

O copilă de 10 anĭ, ne spune ḑiarul „*La jeune mere*“, suferea de slăbiciune şi de vărsăturĭ. Aceste vărsăturĭ nu au putut fi împedecate prin nicĭ un leac. şi copila se plângea din când în când de marĭ durerĭ de fole. Mai târḑiu a început copila a voma sânge., fără ca ea sĕ arete ceva semne despre bóla ce o avea. Slăbea din ce în ce mai tare.

Abia după patru ḑile a observat, că ea voméză un cuiŭ de 4 cm. lung. Copila după aceea a spus, că ea a mai înghițit alte 5 asemenea cuie.

Medicul visitând copila mai de aprópe şi aflând starea bolnavei gravă, se hotărî sĕ-i facă operația, tăindu-i stomacul. După-ce a făcut medicul operația, în stomac a aflat 42 cuie de 4 cm. lungĭ; 93 cuie micĭ de aramă de 1 până în 2 cm. lungĭ; 12 cuie marĭ cu capete de aramă; 3 nasturĭ de cămeşă; şi un ac de aramă

Copila s'a vindecat şi spunea, că de 8 lunĭ necontenit înghite aceste cuie.

Glume.

Smochinul lui Timon. Timon, urîtorul de ómenĭ, adună poporul într'o ḑi, şi suindu-se pe tribună ḑise:

— Domnilor, eu am un smochin în grădină, de care deja s'au spênḑurat mai mulțĭ cetățenĭ. Décă unii din d-vóstrĕ vor sĕ se spênḑure, sĕ se grăbéscă, căcĭ m'am hotărît sĕ-l taiŭ.

*

Un învĕțat. Un învĕțat lucra în cabinetul sĕu; servitorul veni speriat sĕ-i spuie că arde casa.

— Du-te de spune nevestei, eu nu m'amestec în afacerĭ de gospodărie.

*

Van Dick. O regină a Angliei, care nu era de loc frumósă, întrebă pe Van Dick care îi făcuse portretul, că de ce i-a înfrumusețat mânile şi nu fața.

— Fiind-că dela mânĭ aştept ceva, dér dela față n'aştept nimic, rĕspunse pictorul.

MULTE ŞI DE TOATE.

O ciudată statistică.

Un original, care a murit, a avut o idee fantastică d'a face o comptabilitate în partidă duplă a sărutărilor schimbate între el şi soția lui, în timpul unei perióde de două-ḑecĭ anĭ.

In anul întâiu, sărutările au ajuns la cifra de 36,300, séu 100 sărutărĭ pe ḑi; un maximum îndestul de respectabil!

In anul al doilea cifra s'a redus la jumĕtate.

In al treilea an, mijlocia sărutărilor a fost de ḑece pe ḑi.

In fine după cincĭ anĭ, nu se mai numĕră decât două sărutărĭ pe ḑi: una diminéța şi una séra.

Cât pentru anii următorĭ, nicĭ nu trebue sĕ mai vorbim; abia din când în când îşĭ dau câte-o sărutare, la ocasiunĭ marĭ.

Pare că după ḑece anĭ de căsĕtorie soții nu se mai sărutau de loc.......

Se înțelege de sine, că nu-'i dăm de model şi că recomandăm o mijlocie mai înțeléptă!

Călendarul sĕptĕmânei.

FEBRUAR are 29 ḑile. FAUR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	25 S. Tarasie Teod.	8 Ioan Filim.
Lunĭ	26 Sf. p. Porfir. Ep.	9 Francisca
Marțĭ	27 P. Proco. Decap.	10 S. 40 martir.
Mer.	28 S. păr. m. Vasiliu	11 Constanța
Joi,	29 P. Casian	12 Ep. Gregoriu
Vin.	1 † Cuv. Eudochia	13 Rosina
Sâm.	2 S. Teodt, Ep. Cir.	13 Matilda

Prețurile cerealeor din piața Braşov.

Din 6 Martie st. n. 1896

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	80
"	Grâu mijlociu . .	5	50
"	Grâu mai slab . .	4	80
"	Grâu mestecat . .	3	20
"	Sĕcară frumósă .	3	80
"	Sĕcară mijlociă .	3	50
"	Orz frumos .	3	10
"	Orz mijlociu .	3	—
"	Ovĕs frumos .	2	30
"	Ovĕs mijlociu .	—	—
"	Cucuruz.	3	20
"	Mălaiu	5	20
"	Mazĕre	5	50
"	Linte	6	50
"	Fasole	6	—
"	Sĕmênță de in . .	8	—
"	Sĕmênță de cânepă	5	80
"	Cartofĭ	—	80
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	42
	Carnea de porc . .	—	48
	Carnea de berbece	—	—
	Sĕu de vită próspĕt	21	—
100 kil.	Sĕu de vită topit	32	—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 4 Martie n. 1896.

Sĕmințe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenesc	80	7.—	7.10
Grâu dela Tisa	80	7.05	7.15
Grâu de Pesta	80	7.—	7.10
Grâu de Alba-regala	80	7.—	7.10
Grâu de Bácska	80	7.10	7.20
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sĕmințe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.40	6.45
Orz	nutreț	60—62	4.80	5.—
Orz	de vinars	62.64	5.25	5 90
Orz	de bere	64.66	6.—	7.—
Ovĕs		39.41	5.95	6.35
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirişcă	"	—	—.—	—.—

Prețul pe 100 chilograme. Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	31.—	37.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănățénă	—.—	—.—
"	roşia	29.—	32.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	56.—	57.—
"	dela țéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	45.50	46.—
"	afumată	—.—	—.—
Seu		—.	—.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	13.25	13.75
"	din Serbia în sacĭ	11.50	12.—
Lictar	slavon nou	16.—	17.—
"	bănățenesc	15.—	15.50
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
"	sêrbescĭ		
Miere	bruta	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
"	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 2 Martie de 21589 capete, la 3 Martie au intrat —.— capete şi au eşit 138, rĕmânênd la 4 Martie un număr de 21,451 capete.

Se noteză marfa: unguréscă veche grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă unguréscă tineră grea dela —.— cr. până la —.— cr., de mijloc dela 46.— cr. până la 47.— cr. uşóră dela 44.— cr. până la 45.— cr.

Marfă țĕrănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Bursa de Bucurescĭ

din 4 Martie n. 1896.

Valorĭ	Do-bênda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.- Oct.	101. 1/2
Renta amortisabilă	5%	" "	99. 3/4
" " (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.—Iul.	98. 1/2
" " din 1893	5%	" "	98. 1/2
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	95. 1/2
" " (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	86. 1/4
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	86. 3/4
" " (Imp. de 274 m. 1890	4%	" "	87. 1/4
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	86. 3/4
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	86. 3/4
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	101 1/2
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	287.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.—Iul.	96. 3/4
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	97 1/4
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	92. 1/4
" " urbane Bucurescĭ	6%	" "	100 1/2
" " " "	5%	" "	88 3/8
" " " Iaşĭ . .	5%	" "	80. 3/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1592.
Banca agricolă	500	150 v.	200.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	408.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	423.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	335 —
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	218.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	106.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " 2 em. u. d. 0	100.	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	" "	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 "	1000	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	" "	—.—
20 francĭ aur			20.05

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4 1/2%
Casa de Depunerĭ	5 1/2	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveția	3 1/2%

Cursul losurilor private

din 4 Martie 1896

	cump.	vinde.
Basilica . . .	7.15	7.55
Credit	196.50	200.—
Clary 40 fl. m. c. . .	57.25	58.25
Navig. pe Dunăre . .	136.—	140.—
Insbruck	27.—	28.—
Krakau	26.25	27.—
Laibach	21.50	22.50
Buda	61.75	62.75
Palffy	58.75	59 —
Crucea roşie austr. .	18.60	19.50
dto ung. . .	11.—	11.60
dto ital. . .	11.75	12.50
Rudolf	24.—	24.—
Salm	68.—	68.75
Salzburg	27.—	28.—
St. Genois . . .	72.50	73.—
Stanislau	—.—	—.—
Trieitine 4 1/2% 100 m. c.	147.—	151.—
dto 4% 50 .	70.—	74.—
Waldstein . . .	55.—	58.—
Sêrbescĭ 3% . . .	34.25	34.75
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	124.75	125.75

Cursul la bursa din Viena.

Din 6 Martie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.60
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.25
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2% .	124.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.75
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.40
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	96.85
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	96.25
Imprum. ung. cu premii	157.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	143.50
Renta de hârtie austr.	101.15
Renta de argint austr.	101.10
Renta de aur austr.	122.40
Losurĭ din 860	147.50
Acții de ale Băncei austro-ungară.	991.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	422.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	380.40
Napoleondorĭ.	9.57
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.02 1/2
London vista	120.75
Paris vista	47.85
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.40
Note italiene.	42.95

Cursul pieței Braşov.

Din 7 Martie 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.51	Vênd.	9.54
Argint român.	Cump.	9.45	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.53	Vênd.	9.56
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	1.27 1/2	Vênd.	1.27
Mărcĭ germane	Cump.	58.60	Vênd.	58.97
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	10.75
Scris. fonc. Albina 5%		101.40	Vênd.	101.25

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Se cautā un culegător tipograf, care scie bine limba română, şi se pricépă şi la immanuarea teascului. In privinţa condiţiunilor a se adresa la **Direcţiunea tipografiei diecesane în Gherla.** — Szamosujvár.

Publicaţiune de licitaţie.

Bisericile române ort. rĕs. dela Sf. Nicolae din suburb. Scheiiu şi dela St. Adormire din lăuntru Cetăţii Braşov vênd, pe cale de licitaţiune, urmĕtórele pămênturĭ respective locurĭ de clădire, ce constitue proprietatea lor, şi sunt situate în hotarul Braşovului şi adecă:

1. Un loc situat lângă Blumena între strada fabricei şi între strada cea nouĕ, pe care trece tramvaiul spre gară, din complexul sub Nr. top. 10651/1 10652 şi 10653, care loc este în mărime de 2343 metri cuadraţĭ şi pe care sĕ póte edifica o vilă.

2. Un loc aprópe de gara Braşovului pe lângă strada tramvaiului spre gară în mărime de 1147 metri cuadraţĭ Nr. top. 10727/1.

Pentru vêndarea acestor două lucrurĭ sĕ va ţinea licitaţiune verbală în 19/31 Martie 1896 în cancelaria advocatului, Nicolae Strĕvoiu Braşov cetate piaţa cailor Nr. 6.

Până la diua licitaţiunei sĕ pot trimite oferte în scris la adresa Advocatului Nicolae Strĕvoiu în Braşov unde sĕ pot vedea şi schiţa de situaţiune şi condiţiunile licitaţiunei.

Braşov, 17 Februarie 1896 st. v.

Loteria de classă ungară.

35007 câştigurĭ în sumă totală de 7932000 coróne.

Câştigul cel mai mare în cas favorabil **UN MILION** coróne.

Clasa II.

Tragerea dela 11—14 Martie 1896.

Câştigurĭ		Coróne		Coróne
1	à	100000	=	100000
1	„	60000	=	60000
1	„	40000	=	40000
1	„	30000	=	30000
1	„	20000	=	20000
1	„	15000	=	15000
1	„	10000	=	10000
2	„	8000	=	16000
8	„	4000	=	32000
10	„	2000	=	20000
13	„	1000	=	13000
100	„	400	=	40000
860	„	200	=	172000
9000	„	120	=	1080000
10,000 câştigurĭ. Total			=	1.648,000

Preţurile losurilor:

pentru clasa II.

	1/1	1/2	1/10	1/20
fl.	40.—	20.—	4.—	2.—

Preţurile losurilor complete

valabile pentru clasa II. şi III.:

	1/1	1/2	1/10	1/20
fl.	60.—	30.—	6.—	3.—

La comande de losurĭ clasa II, pe lângă preţurile de sus, a se trimite şi 25 cr. pentru porto şi lista tragerilor. La losurĭ complete 40 cr. porto şi 2 liste de tragere.

Clasa III.

Tragerea dela 12—28 Mai 1896.

	Câştigurĭ		Coróne		Coróne
	1 Premiu		600000	=	600000
Din aceste 57 câştigurĭ principale cel care va eşi la urmă câştigă premiul de 600,000 corone.	1	à	400000	=	400000
	1	„	300000	=	300000
	1	„	200000	=	200000
	1	„	100000	=	100000
	2	„	40000	=	80000
	2	„	20000	=	40000
	5	„	10000	=	50000
	10	„	8000	=	80000
	34	„	6000	=	204000
	100	„	2000	=	200000
	200	„	1000	=	200000
	2650	„	200	=	530000
	22000	„	150	=	3300000
	25,007 câştigurĭ şi 1 premiu; total				6.284,000

Losurĭ recomandă şi trimite după primirea banilor, prin mandat postal, sau cu rambursă,

CARL HEINTZE, Budapest

Servitenplatz 3. Adresa de Telegram: LOTTOHEINZE BUDAPEST. **Servitenplatz 3.**

Semênţe de trifoiŭ roşu, de două-orĭ curăţit, mohor (cuscuta), apoi
Luţernă veritabilă francesă,
Napĭ séu sfecle de **Oberndorf,**
Napĭ séu sfecle **Mamuth,**
Linte de sĕmĕnat,
Mazĕre de sĕmĕnat.
Ofer cu preţurĭ ieftine:

Martin Fromm,
Braşov, comerciu cu producte şi proprietar de móră.

Prima asociaţiă de economii şi ajutorare din Braşov.
FONDATĂ 1884.

Órele de birou dela 8 până la 12½.

Subscrisa asociaţiune **primesce:**

Depunerĭ dela membrii cu netto 5% şi **depunerĭ** cu 4½ fără nicĭ un scădământ, pentru daie.

Escomptéză Poliţe comerciale cu 5½%.

Acordéză împrumuturĭ pe poliţe şi hipotece cu interese culante.

Acordéză avansurĭ pe hârtii de valóre, de tot felul, losurĭ, monede etc. — Plata se póte efectua după cum va conveni debitorului.

Deschide credite cu conto-curent sub condiţii fórte culante.

Brassói Első Takarék és Önsegélyző-Szövetkezet
Mihail-Weissgasse Nr. 4.

Órele de birou dela 8 până la 12½.

Prima asociaţia de economii şi ajutorare din Braşov.
FONDATĂ 1884.

15 bucăţĭ 5 fl. 75 cr.

15 bucăţĭ 5 fl. 75 cr.

15 bucăţĭ 5 fl. 75 cr.

Adevĕr!

Neintrecută şi în lumea întrégă mare sensaţie au făcut

Collecţia-Austria,

care constă din 15 bucăţĭ bijuterii (argintării) splendide,

numaĭ pentru **5 fl. 75 cr.**
un ciasornic Remontoir de aur fason, pentru busunar.

Regulat punctual (pe 36 óre), mechanism de precisiune şi placă emailată. Capacurile ciselate frumos, sunt lucrate din aur numit fason, care nu se distinge de aur curat şi nu-şĭ perde lustrul. — Pentru mersul regulat al sus numitelor ciasornice, **dau în scris o garanţie de 3 anĭ.**

1 lanţ fin de aur imitat,
2 nasturĭ de mangete imitat de aur,
1 broşe frumóse pentru dame,
3 nasturĭ de camaşe imitaţie de aur,
1 nastur patent pentru guler,
1 ac fin pentru cravate,
1 etui pentru ciasornicul de aur fason.
1 oglindă de busunar, în ramă,
1 ac de bluse aur fason
2 inele imitat de aur cu brilante simile şi rubine.

Tóte aceste **15** obiecte splendide de bijuterie împreună cu ciaşornicul de aur fason costă numai **5 fl. 75 cr.**

Trimitere cu rambursă. La cas de neconvenientă se restitue banii.

Firma de ciasornice:

ALFRED FISCHER,
Viena I. Adlergasse Nr. 12.

866,5–6